Maksukoormus

Rahandusminister Jürgen Ligi hinnangul peaks tõstma tulumaksuvaba miinimumi – sellest võidaksid väiksema sissetulekuga inimesed kohe ja see oleks ka Eesti ühe järgmise kulukama maksumuudatuse sisu. lk 2–3

Lasteraamatutest kaovad vandesõnad

Uutest lastele mõeldud kirjandusteostest toimetatakse välja vandesõnad. „Kuradist" saab „pagan" ja pullisitlastest pekisaaglased. lk 5

Orja verine kättemaks

Kultuslavastaja Quentin Tarantino värske kättemaksuvestern „Vabastatud Django" on kõvasti parem kui tema eelmised tööd, sest seekord torgib autor ühiskondlikke vastuolusid musta ja valge mehe suhetes. lk 12

ST. PATRICK'S

MÕISTLIKU HINNAGA SÖÖGIKOHAD TALLINNA KESKLINNAS

Eesti Päevaleht

HIND EESTIS 1,15 EUROT | VÄLISMAAL 2,10 EUROT | NR 14 | ESMASPÄEV, 21. JAANUAR 2013

ajaleht.epl.ee

Foto: Hendrik Osula

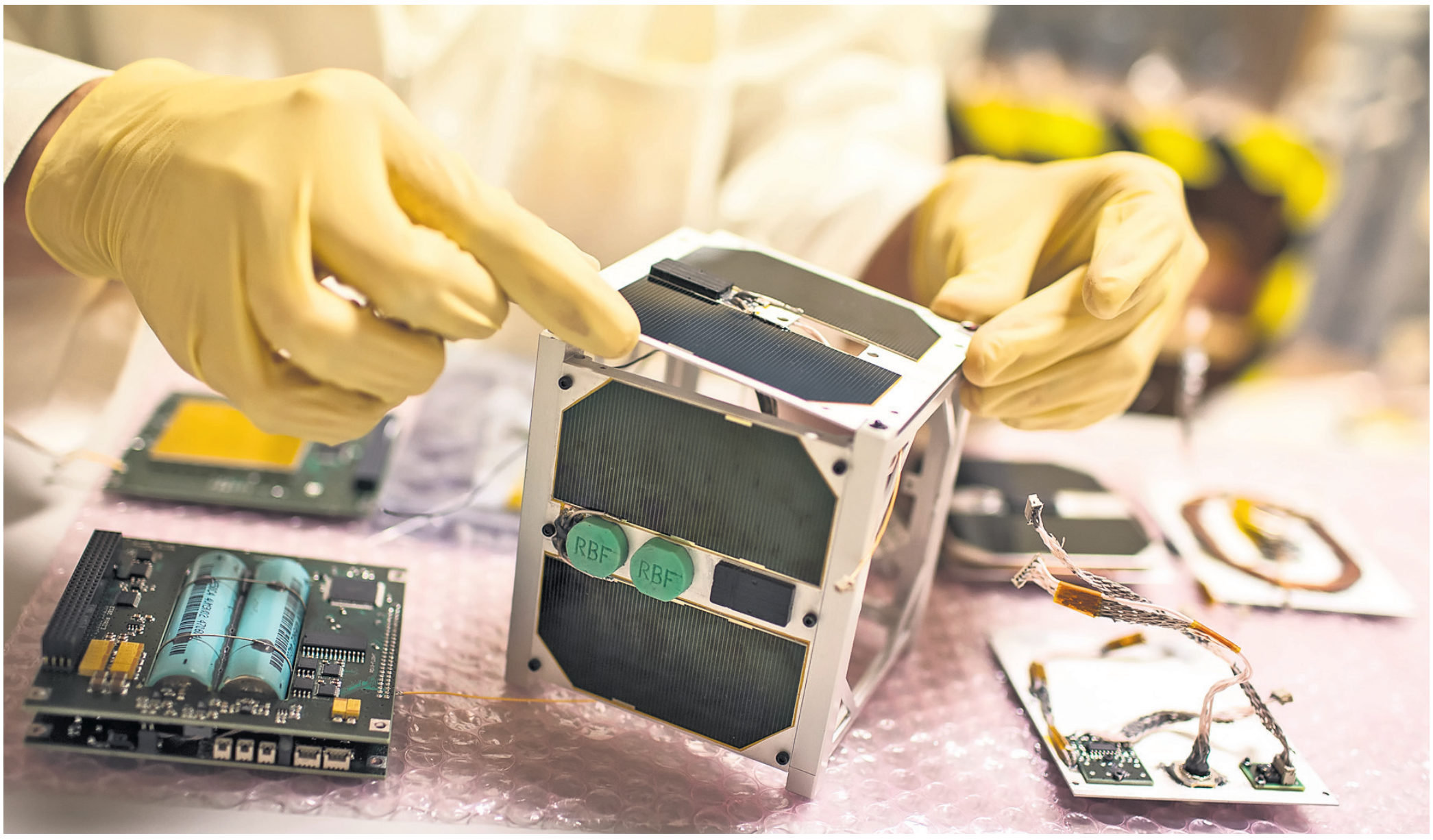

Eesti esimene kosmosesatelliit alustab täna oma teekonda kaugele orbiidile

Täna saadetakse esimene eestlaste loodud kosmosesatelliit ESTCube-1 Prantsuse Guajaanas asuvasse kosmosesadamasse, et lennutada ta sealt aprillis orbiidile. Eesti esimene Maa tehiskaaslane, mille ehitasid tudengisatelliidi programmis Tartu ülikooli, Tallinna tehnikaülikooli ja Eesti lennuakadeemia õppurid, hakkab päikesepurjega katsetama, kas päikesetuult saaks ära kasutada kosmoses liikumiseks. Seda oleks vaja, et näiteks tuua orbiidilt ära sinna tiirlema jäänud inimtekkelisi objekte.

Tudengisatelliidi programmi juhendaja Mart Noorma rääkis, et kokku jälgib NASA kosmoses umbes 8000 inimtekkelist objekti. Kui varem polnud oluline, kuidas objektid orbiidilt alla saavad või kosmoses ära põlevad, siis pärast väiksemaid kokkupõrkeid on hakatud sellele rohkem tähelepanu pöörama. Praeguseks on otsustatud, et iga objekt, mis on kord kosmosesse saadetud, peab sealt ka 25 aasta jooksul alla tulema või ära põlema. Kui ESTCube-1 programm õnnestub, saabki eestlaste satelliit kaasa aidata, et kosmoses oleks vähem prügi.

Satelliidil on Noorma sõnul eeskätt hariduslik eesmärk, sest nii saavad Eesti tudengid teoreetilist kosmoseteaduse õpet praktikas rakendada. Programmist on osa võtnud sadakond tudengit. „Arvan, et kõik nad usuvad, et suuri tegusid on võimalik teha siinsamas Eestis," kinnitas ta. ○ **Merle Must** Loe ka lk 7

Eesti Päevaleht | esmaspäev, 21. jaanuar 2013
Toimetaja: Maris Metsessaar, tel: 680 4400, e-post: uudised@epl.ee

Eesti Päevaleht
Aastast 1905

JUHTKIRI

Loeme kokku topeltkodanikud

Isik, kellel on peale Eesti kodakondsuse sünni järgi ka mõne muu riigi kodakondsus, peab 18-aastaseks saades kolme aasta jooksul loobuma kas Eesti või tolle muu riigi kodakondsusest, kinnitab meie praegu kehtiva kodakondsusseaduse § 3. Seadus jõustus 1995. aasta 1. aprillil, mis tähendab, et alates tänavuse aasta 1. aprillist hakkab esimeste noorte jaoks see kolm aastat tiksuma. Mida aeg edasi, seda rohkem neid on. Seaduse § 5 lõige 3, samuti põhiseaduse § 8 ütleb samal ajal selge sõnaga, et kelleltki ei tohi võtta sünniga omandatud Eesti kodakondsust.

Külmema närviga sünnijärgsed kodanikud võivad niisiis teise riigi passi edasi hoida, kartmata Eesti riigilt suuri sanktsioone. Mõne teise EL-i riigi passi omanikud ei pea isegi eriti muretsema, et Eesti võimud nende topeltkodakondsusest teada saavad, sest riigipiiri ületamine ju passis ei kajastu. Aga näiteks Eesti ja Vene kodakondsusega isikute väljavaade on närvilisem, sest Eesti–Vene piiril saavad piirivalvurid neid kimbutada küsimusega, miks täisealiseks saanud Eesti kodanik pole Vene passist loobunud. Inimest, kellelt põhiseadus Eesti kodakondsust võtta ei luba, ei muudaks säärased võtted ilmselt Eesti riigile lojaalsemaks.

Sellegipoolest soovitavad senise kodakondsuskursi pooldajad, kelle esindajaid leiab poliitikas kõige rohkem IRL-i liikmete hulgast, topeltkodakondsust mitte seadustada. Selle leeri eeskõneleja Mart Nutt on loetlenud vastuolusid, mis võivad kahe kodakondsusega isikul tekkida: kummas riigis ta sõjaväekohustust täidab, kuidas ta saab rahvusvahelistel läbirääkimistel Eesti riigi huve esindada jms. Selle leeri kõige kaalukam väide on, et topeltkodakondsuse lubamine võib oluliselt suurendada valimisõiguslike Eesti kodanike arvu inimeste arvel, kellel praegu on näiteks Vene kodakondsus.

Kodakondsusest

Lapsed valiku ette: ema või isa kodakondsus või seaduselünga kasutamine?

Nutt on rääkinud lausa 245 000 inimesest, kes võiksid seaduse lõdvendamise korral endale Eesti kodakondsuse vormistada, mida tegelikkuses kõik loomulikult ei teeks. Välisminister Urmas Paet on samal ajal välja käinud arvu 120 000 – nõnda palju olevat praegu Eesti kodanike seas inimesi, kes ei vasta nüüdsele Eesti kodakondsusseadusele ehk kellel on rohkem kui üks kodakondsus.

Nii Nuti kui ka Paeti esitatud arvud on hinnangulised, täpsest teadmisest kaugel. Arutelu jätkamiseks tuleb juba olemasolevate ja potentsiaalsete topeltkodanike hinnangusse rohkem täpsust tuua. Peab olema tõeliselt kaalukas põhjus, et jätta lapsed valiku ette: kas ema või isa kodakondsus või seaduselünga kasutamine?

REPLIIK

Vanemapalga mõju lõppes

Näib, et vanemahüvitise mõju on otsa lõppenud. Kui sellel üldse mõju oli. Nimelt oli sündimus viimati sama väike kui mullu 2004. aastal. Aastal, kui hakkas kehtima kord, et väikelapse vanemale makstakse viimati saadud palga ulatuses (täpsemalt makstud sotsiaalmaksu alusel) hüvitist. Teisisõnu oleme alguspunktis tagasi. Statistika on armutu. 2008. aastal tipu saavutanud sündimus jäi mullu kaugele laulva revolutsiooni aegsest beebibuumist ja on taas, sisuliselt neljandat aastat, languses. Üldse on iive sel ajal positiivne olnud vaid korra. 2010. aastal sündis 34 inimest rohkem kui suri. See on ühtlasi ainus kord 22 aasta jooksul. **Harry Tuul**

Lk 10 Katrina Helstein: mina, magistrikraadiga klienditeenindaja
Lk 10 Kaido Pihlakas: kõigisse koolidesse riigikaitseõpetus

KUUVARJUTUSED JA KOMEEDID

Eestis saab tänavu jälgida kaht osalist kuuvarjutust, kaht komeeti ning veel mitut huvitavat astronoomilist nähtust. Kuuvarjutused tulevad 25. aprillil ja 19. oktoobril. Märtsi teises pooles ja aprillis on taevas komeet Pan-STARRS. Oktoobri lõpus või novembri alguses ilmub nähtavale komeet ISON. Parimad võimalused seda vaadata tulevad detsembris. **Delfi**

RIIGIEKSAMID

Riigikogu kultuurikomisjoni liige ja endine haridusminister Mailis Reps suhtub riigieksamite 50-punktilise künnise rakendumisse skeptiliselt ja soovitab enne eksamite sisu muuta. **Delfi**

Jürgen Ligi: Eestis tuleks suurendada maksuvaba miinimumi

Kvalifitseeritud töö ja kapitali maksukoormuse suurendamise asemel tuleb Eestis suurendada maksuvaba miinimumi, millest vaesed võidaksid kohe. **Puudega inimeste** maailm on raskusi täis ja tegemist on ühiskonnas ebaõiglaselt vähe teadvustatud teemaga, kuhu tuleks kaasata töötukassa ressursid.

Intervjuu

Andres Reimer
majandusajakirjanik

Kuidas teie suhtute ettepanekusse tuua osa äriühinguid majandusministeeriumi haldusalast rahandusministeeriumi omasse?

Euroopa Liidu regulatsioonid suunavad üha tõsisemalt, et tootmine ja järelevalve poleks ühe juhtimise all. Eesti Energiast viidi seetõttu ülekandevõrgud eraldi ettevõttesse Elering. Raudtee puhul loodi eraldi kaubaveoettevõte EVR Cargo. Kusagil tekivad ka vastuväited ja tõsine ebapraktilisus. Kõigest miljonilise rahvaarvu juures ei saa me luua üha uusi struktuure ja samal ajal loota, et nende vahel puuduvad igasugused omavahelised seosed.

Rahandusministeeriumil on lisaks ettevõtete oma haldusalasse võtmisele juba niigi palju igasugust „järelevalvet": riigihanked, maksuamet, statistika kogumine, finantskontroll ja struktuurivahendid, finantseerimine. See tähendab, et täiesti sõltumatut ja puhast süsteemi pole võimalik luua. Eesti Energiat ootav haldusala muutmine on lähiajal kindel.

Kuidas te suhtute Juhan Partsi ettepanekusse anda rahandusministeeriumile üle nn riigi finantsinvesteeringuteks nimetatud Estonian Air ja EVR Cargo?

Investeering pole siin päris ühemõtteline väljend. Kui me näiteks oleme „investeerinud" Kreeka võlakirjadesse, siis igatahes mitte sooviga sellest raha teenida. Samuti on investeering riigiettevõttesse mõnevõrra teistsuguse eesmärgiga. Õige oleks nimetada neid vabal turul tegutsevateks ettevõteteks, kelle kuulumine rahandusministeeriumi haldusalasse oleks mõnevõrra loogilisem.

Kas teie võtaksite need ettevõtted meelsasti vastu?

Mina olen erialaliselt nii ettevõtluse kui ka rahandusega väga tihedalt seotud ning ettevõtete üle võtmine pole mulle probleem. Riiklikult võib kujuneda probleemiks, kui rahandusministeeriumi haldusala paisub veelgi. Hirmulood rahandusministeeriumi suurest võimust on meie riigis niigi väga levinud. Seetõttu ma näeksin meelsasti, et meie võim väljenduks hoopis kitsamalt rahanduse valdkonnas ja seda praegusest tugevamini. Seetõttu olen ma oma ametkonna võimupiiride laiendamise suhtes ettevaatlik.

Kas mõte luua kõiki riigi äriühinguid haldav amet pole tõsiselt jutuks?

Kindlasti mitte. Mina suhtun sellise lisakeha tekitamisse kriitiliselt, sest nii me ehitame omaniku ja lõppotsuste tegijate vahele ühe lisalüli. Nii paneksime ka ühte korvi kõik isikulised, poliitilised ja majanduslikud riskid.

> Sõltumatud vaatlejad ütlevad pealegi, et oleme vägagi mõttekas riik.

Kas Eesti Energia võiks juba tänavu teie halduse alla tulla?

Otsus peab olema tehtud 1. märtsiks. Ma ei oska öelda, mis ajaks protseduurid ära tehakse.

Kas te jagate seisukohta, et Eesti Energia paistab koduturul tegutsedes eduka ja hästi juhitud ettevõttena?

Olen kuulnud ka palju kriitikanooli tarbijatelt, poliitikutelt ja populistidelt, aga ma ei kurda Eesti Energia üle. Arvan, et siin tekitab kriitikat pigem inimeste teadmatus.

Eesti Energia välisprojektid võivad oluliselt kallineda, sest Eesti Energia käsutuses olev tehnoloogia ei pruugi Utah' põlevkivile sobida. Kuidas te suhtute raskustesse, mis seisavad välisprojektide ees?

Ma ei taha nendele projektidele hinnangut anda, sest nendest olen olnud eemal. Aga tahan kaitsta ideed, et Eesti peab riigi tasemel võtma maksimumi põlevkivitöötluse oskusteabest. Tegemist on tulevikualaga, mille arendamine ja rahaks pööramine on Eestile väga oluline. Nende projektide kulude mõistlikku taset ei oska ma kõrvalt hinnata. Õlitööstus ongi kulukas, aga tõotab samas ka väga suurt kasumit, kui *know how*'d müüa.

Kas Estonian Air peab tegutseva ettevõttena nii kaua vastu, kuni kestab valitsuses arutelu tema haldusala üle?

Estonian Airi saatus pole enam seotud sellega, kumma ministeeriumi alla ta kuulub, ta on olnud kahtedes kätes. Ühelt poolt on ametiühing teinud korvamatu kahju oma streigiähvardusega, hävitades firma usaldusväärsuse. Teisel pool seisab Euroopa Komisjon riigiabi reeglitega. Eesti valitsuse eesmärk on tagada lennuühendused.

Kas ma tõlgendan teie sõnu liiga pessimistlikult: Estonian Airil ei ole tulevikku ja ta lõpetab tänavu eksisteerimise?

UTRIA DESSANT

15. Utria luurevõistluse võitsid Tartu kaitseliitlased, kellele järgnesid Pärnu kaitseliitlased ning kõrgema sõjakooli võistkond. Välisvõistkondadest oli parim Soome, kes tuli viiendaks. **Delfi**

MEELEAVALDUS

Eile päeval kell 13 kogunesid Kõrvemaa külade elanikud Mustjõele, et avaldada meelt koduakende alla ulatuvate metsa lageraiete vastu. Hajaasustatud piirkonnas elavatele inimestele on jäänud mulje, et suures rahaahnuses unustab RMK viimasel ajal metsa langetades kõik muu – nii metsamajanduse head tavad kui ka kohalike elanike heaolu. **Delfi**

KÕIGE ROHKEM SAASTET

Nädalalehe The Economist välja antavast taskuteatmikust „Pocket World in Figures 2013" selgub, et energiasektori CO_2 heitkoguse poolest on Eesti maailmas esimesel kohal. Ekonomist sedastab, et 2008. aasta andmete kohaselt moodustas Eestis kogu riigi CO2 emissioonist 75,8% elektri-, sooja- ja energiatööstus. Teisel kohal on Singapur. **ERR**

Täna digilehes

●●● TTÜ innovatsiooniakadeemia loob uusi Skype'e
●●● Loodusfotograafiast: mida hullem ilm, seda parem

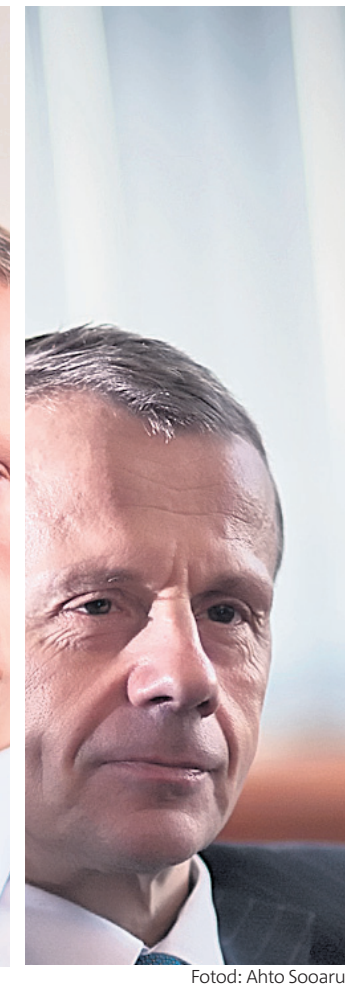

Fotod: Ahto Sooaru

Ma tahaks ikka loota, et te tõlgendate liiga pessimistlikult.

●● Euroopas käib praegu elav maksudiskussioon. Idee suurendada jõukate maksukoormust on kaasa toonud ka rikaste inimeste rände. Milline on teie seisukoht?

Tegelikult Euroopas ei käi maksudiskussiooni, vähemalt mõistlikud inimesed ei diskuteeri kõige üle. Ühelt poolt hoiab seda debatti üleval seltskond, kes hoolitseb enda tööhõive eest, need on teatud poliitikud. Nende ideede hinnaks – tõsta investeerimise ja kvalifitseeritud töö makse – on töökohtade kadu ja kapitali väljavool. Teine pool tunnistab, et majandusele on kasulikum, kui maksustatakse ennekõike tarbimist, saastamist ja vahest ka varasid.

Tolle „rikaste maksustamise" õige pool on see, et tulumaksuvaba miinimum peab hakkama tõusma ja küll hakkab meil taas tõusma. See toetaks väiksema sissetulekuga inimesi otseselt ja oleks ühe järgmise kulukama maksumuudatuse sisu Eestis.

Aga maksuerandite tegemine on saatanast, nad on ülikallid, suunamata ja vaesed jäävad nendest ilma. Töö maksukoormus on juba liiga kõrge ja me peame vaeva nägema sotsiaalmaksuga ning seostama seda töövõimetuse teemaga.

●● Puudega inimese tööturule pääsemine on väga keeruline ja otsingud võivad isegi hea tahte korral paar aastat aega võtta.

Puudega inimeste maailm on raskusi täis ja tegemist on ühiskonnas ebaõiglaselt vähe teadvustatud teemaga. Samas on meie sõnumid ka rasked sõnumid, sest ergutamise üksiknäidet võib naeruvääristada ja nõuda, et puue oleks lihtsalt kõrvalejäämise ja sissetuleku garantii. Kunagiste halbade otsuste tõttu toimub pidurdamatu puudega inimeste arvu statistiline kasv. Meie eesmärk on süsteemi muuta nii, et inimesi rehabiliteerida ja neile töövõimet tagada. Seda on juba palju naeruvääristatud väidetega, et inimeselt ei tohi keegi puuet ära võtta.

●● Milliste vahenditega saab riik puuetega inimeste tööturule toomisele kaasa aidata?

Me oleme vaadanud töötuskindlustusega seotud lahendit, mis võimaldaks üldist maksukoormust suurendamata juba üht-teist ära teha.

●● Kas see tähendab, et riigistruktuurid või ettevõtjad saaksid raha juurde?

Selleks tuleb kaasata näiteks töötukassa ressursse.

●● Eesti seadused käsitlevad õhtut restoranis samuti nagu õhtut spordiklubis. Kas tervistavad tegevused võivad tulevikus leida senisest soosivamat suhtumist?

Tegemist on ühe kõige absurdsema debatiga. Tegelikult tervistavad tegevused on suhteliselt odavad, piletitega spordiklubid kuuluvad aga kallima meelelahutuse alla. Spordiklubide teenused saavad osaks inimestele, kes tegelikult on võimelised selle eest maksma. Tervise edendamise asemel tegeldakse seal tihti rasvapõletuse ja ära-peta-oma-keha-butafooriaga. Tegelik ja üldkättesaadav tervise edendamine, nagu kepikõnd või avalik hooldatud suusarada, ei nõua piletit.

Kättesaadavuse probleem on lastel, pensionäridel ja töötutel, kes seda maksuvabastust ei saaks, mistõttu soosimine peab käima avalikult kättesaadavate teenuste kaudu. Maksude kogumata jätmisega sel ettekäändel kättesaadavus hoopis halveneb, vähem on nii terviseradu, ravi- kui ka pensioniraha. Ning edevamad, kallimad ja vähetervislikud alad saavad eelise.

> **Eesti majandusedu taga on Eesti inimesed, kes on üldse väga tublid.**
>
> **Väga palju ja virku, aga täiesti võõrameelseid töökäsi ei ole eesmärk.**

●● Mida te prognoosite tänavu Eesti majandusele olukorras, kui meie põhiturud naabermaades on võtnud üpriski krimpsus ilme?

Meie majanduskasvu prognoos on 3% kandis ja enne kevadet me ei muuda seda. Euroopa Komisjoni hinnangul on tegemist euroala kiireima majanduskasvuga. Inimeste ootustele, kes soovivad 20%-list palgakasvu, see muidugi ei vasta. Kui keegi ei oska tavalisest parema heaolu kasvu üle rahulolu tunda, siis mina igatahes ütlen, et see on väga kõva sõna. Olukorras, kui paljud riigid on miinuses ja Euroopa Liit nulli lähedal, on meie tulemus kõva samm ja inimeste heaolu paranemise võimalused suurenevad, sealhulgas tööhõive kasv jätkub.

●● Miks meil läheb paremini kui teistel samas süsteemis?

Eesti inimesed on üldse tublid. Nad on olnud viimased 20 aastat tublid muide ka oma poliitilistes valikutes, tagades, et Eesti on ajanud ausat ja läbipaistvat poliitikat. Me oleme demokraatia näitajatega maailma tipus. Rahvusvahelised võrdlused ei lange kokku kohalike hartade ja maailmalõpu ennustustega.

●● Kuidas te suhtute ettevõtlusorganisatsioonide kriitikasse, et riigiorganid suurendavad aruandluse ja kontrolli nõuete väljamõtlemisega ettevõtjate koormust?

Me kuulame neid tähelepanelikult, kuigi oleme nendega harjunud. Aruandlusel on nii hea kui ka halb külg. Mida parem aruandlus ja kontroll, seda vähem peame koormama ausat kodanikku näiteks maksudega ja ka risk ettevõtluses on madalam. Me, sealhulgas maksuamet ja statistikaamet, pingutame selle nimel, et paberimajandust võimalikult vähe dubleerida ja muidugi hoida see paberivaba ning internetis. Kuid ettevõtjatele kurvastuseks tuleb öelda, et aruandlust ei saa lõpmatuseni lihtsustada. Me ei tohi statistikat teha isikustatavate andmetega.

●● Kas seda ei saa ettevõtjad loota, et statistikaamet hakkab saama andmeid otse maksuametist ja suur osa aruandeid kaob ära?

Ilmselt mitte täielikult. Statistika peab olema puhas isikulistest järeldustest, muidu läheb ta viltu.

●● Kuidas mõjutab maksulaekumist ja majanduse arengut Eesti elanike hoogne kodumaalt lahkumine?

Ma pole kindel, et Eestist lahkumine on hoogne. Välismaale mehele või seiklema minek pole ka otseselt maksumaksja kaotamine. Aga maksust olulisem on, et väikesele rahvale on iga lahkuja valus kaotus ja sellest saab üle ainult Euroopa heaolule lähenedes. Eesti sõimamine mõttetuks ja ebademokraatlikuks riigiks ei vii meid heaolule lähemale, vaid kaugemale. Sõltumatud vaatlejad ütlevad pealegi, et oleme vägagi mõttekas riik.

●● Kas eestlaste lahkumise taustal tuleks leevendada immigratsioonipoliitikat?

Inimesi on vaja juurde tuua mitte massi, vaid kvaliteeti silmas pidades. Euroopast siia liikumine on praegugi lihtne, kuid kolmandate riikide immigrantide näol on suur risk saada endale sotsiaalpagulased, mitte elu edendajad. Samuti on meie sõjajärgne rahvastik palju suurema integreeritavate osakaaluga kui Euroopas keskmiselt. Väga palju ja virku, aga täiesti võõrameelseid töökäsi ei ole eesmärk, mille poole riigina püüelda. ●

Vaata rohkem digilehest
●●● ajaleht.epl.ee

Põlevkivi päästab USA

USA võib juba sel aastal naftatootmise poolest Venemaast mööduda. Selline järeldus on kirjas energiafirma British Petroleum (BP) raportis „Energy Outlook 2030", vahendas portaal BFM.ru. Põhjuseks nimetatakse just revolutsioonilist arengut põlevkivisektoris, milles USA hoiab endiselt liidrikohta.

„Ebatraditsiooniliste nafta- ja gaasivarude väljaarendamine lähiaastatel muudab oluliselt jõujooni maailmaturul. Naftatööstuses valitseb tihe konkurents ning investeeringud lähevad vaid neisse regioonidesse, kus pole mitte ainult ressursid maa all, vaid ka võimalused, mis lubavad neid efektiivselt hankida," on kirjas BP juhi Robert Dudley pöördumises.

Ettevõtte hinnangul suureneb põlevkivist nafta tootmine põlevkivi aktiivse kasutuselevõtu arvel USA-s 2030. aastaks kolmesaja miljoni tonnini, mis tähendab 540 miljonit eurot. Sellisel juhul suudaks suurriik tagada nii enda naftanõudluse kui ka ekspordi. Võrdluseks: Venemaa tootis 2012. aastal naftat 518 miljonit tonni.

Hea õigus ja rahandus

Põlevkivirevolutsiooni üleviimine teistele turgudele on siiski raske, sest kusagil mujal pole nii efektiivset finants- ja õigussüsteemi, terava konkurentsi ja arenenud tehnoloogiate kooslust. Ainuüksi ühes Columbia osariigi piirkonnas töötab rohkem puurimisettevõtteid kui terves Kanadas. Samal ajal arendavad oma põlevkivitehnoloogiaid ka teised riigid, sealhulgas Venemaa.

BP eksperdid arvavad, et 2030. aastaks suureneb põlevkivist gaasi tootmine kolm ja nafta tootmine kuus korda. Põlevkivi osakaal suureneb maailmas koguni 20% ja saab peamiseks naftaturu kasvu mootoriks. See toob omakorda kaasa nafta barrelihinna languse praeguselt 110 dollarilt 80 dollarini. Vastuseks peavad OPEC-i riigid nafta hinna hoidmiseks tootmist vähendama.

Muu hulgas on 80 dollari piir Venemaa eelarvele kriitiline. Sel juhul ei ületa eelarvepuudujääk 4%, mida saab katta reservidest või laenudega. Kui aga hind peaks langema madalamale, peaks Venemaa üle vaatama kogu eelarvepoliitika. ● **Harry Tuul**

Alanud valimiste aasta toob Tallinna juurde 330 lasteaiakohta

Uute lasteaedade ehitamise asemel võetakse kasutusele seni muud otstarvet täitnud ruume.

Dannar Leitmaa
dannar.leitmaa@epl.ee

Laagna Rukkilille lasteaed vajas mänguväljaku ohutumaks muutmist, sest 2011. aasta novembris hukkus seal ronimisredelile rippuma jäänud poiss. Foto: Ahto Sooaru

Pideva lasteaiakohtade vähesusega silmitsi seisev Tallinn saab lähikuudel probleemile mõnevõrra leevendust, sest praegu valmistutakse pealinna 11 lasteaias avama kokku 15 uut rühma, mis annaksid koha veel 330 lapsele.

Kuna uusi lasteaedu ei ehitata, siis tuleb rühmadele koht leida olemasolevates, kuid seni muul moel kasutusel olnud ruumides. „Näiteks lasteaias Kelluke remonditakse ja võetakse taas rühmaruumidena kasutusse noorte meremeeste klubi, Suur-Pae lasteaias Eesti-Ameerika ärikolledži kasutuses olnud ruumid, Tuule lasteaias ja Mustamäe 1. lasteaedalgkoolis algkooli kasutusest vabanenud ruumid," loetles linna haridusameti infospetsialist Leini Jürisaar.

Nõudlus ajutiselt vähenes

Sellised ruumid võeti muuks otstarbeks kasutusele mõneteist aasta eest, kui nõudlus lasteaiakohtade järele ajutiselt vähenes. Mõningatelt lasteaedadelt nõuab uue rühmaruumi loomine ka senise õppekorralduse muutmist. Näiteks Linnupesa lasteaias ehitatakse rühmaruumiks taas ümber varem rühmaruumiks olnud, kuid seejärel spordisaaliks kohandatud ruum. Lasteaia direktor Karin Saar tunnistas, et see tähendab lasteaiale eelkõige liikumistegevuse ülevaatamist. Üheks alternatiivsete lahenduste võimaluseks nimetas ta linnavalitsuse algatust, mille puhul lapsevanemad saavad valida, millise mänguväljaku võiks tänavu suvel rajada.

Lapsevanematel on valida kuue tüüplahendusega variandi vahel: kuni kolmeaastaste laste jaoks mõeldud sõimeala, õue õppeala ehk paviljon õppelaudade ja toolidega, näiteks jalgpalli- või korvpalliplatsi sisaldav spordiala, seiklusrada, ronimisatraktsioon või üksik õuemängu-sportimisvahend. Eilseni kestnud küsitlusele oli reedese seisuga vastanud üle 8000 lapsevanema ja näiteks Linnupesa lasteaia juhataja lootis, et avatud rühmaruumi arvel saab lasteaed pärast küsitlust avada just spordiala. Seejuures on Linnupesa lasteaial peale spordisaali ka tavaline saal, mida rühmaruumiks ei muudeta.

Mõnelt lasteaialt nõuab uue rühmaruumi loomine senise õppekorralduse muutmist.

Uued rühmad luuakse eelkõige suuremate lasteaedade juurde, sest erinevalt 1960-ndate alguses rajatud vanematest lasteaedadest on neis võimalik selliseid ruume avada. 9. lasteaia direktor Silvia Ohlo tunnistab oma lasteaiast rääkides, et seal pole ei saali ega võimlat kunagi olnud, kuid muusika- ja liikumistegevused on alati toimunud. Kuna saali asendamine rühmaruumiga ja selle asemel lastega rohkem väljas käimine võib mõningate lapsevanemate seas tekitada nurinat, siis rõhutab ta, et kindlasti ei jää seepärast huvitegevus ära, muutuvad lihtsalt tingimused. „On inimesi, kes pole kunagi rahul, ja see on nende ellusuhtumise küsimus, mille tõttu nad ise kõige rohkem kaotavad sellest ise aru saamata," rõhutas Ohlo. „Paha on, kui ei saa kohe lasteaiakohta, paha on viis, kuidas linn püüab kohti kiiresti juurde luua, et nõudlust rahuldada. Kui saab oma lapsele lasteaiakoha, siis hakatakse kohe otsima ja leidma, et lasteaias pole enamik asju tema meele järgi, ja nii edasi ja nii edasi."

Ka Jürisaar rõhutab, et projektijärgseid saale üheski lasteaias ümber ei ehitata, vaid tehakse rühmaruumideks ruumid, mida on ka varem niimoodi kasutatud. „Ilma saalita ei jää ükski lasteaed, kuhu uued rühmaruumid tulevad," lausus Jürisaar.

Lisarühmad 11 lasteaeda

Uued rühmaruumid saavad Tallinnas:

- lasteaed Kelluke (3 rühma)
- Heleni kool
- lasteaed Laagna-Rukkilill
- lasteaed Karikakar
- lasteaed Rukkilill
- Kristiine lasteaed
- Linnupesa lasteaed
- Mustakivi lasteaed
- Suur-Pae lasteaed (3 rühma)
- Tuule lasteaed
- Mustamäe 1. lasteaedalgkool

Illustratsioon: Maret Müür

Edgar Savisaare arvates manipuleeriti rahvaloendusel rahvaarv suuremaks

Keskerakonna esimees Edgar Savisaar süüdistab oma raamatus „Tõde Eestist" rahvaloenduse tegijaid rahvaloenduse metoodikaga manipuleerimises. Savisaar on veendunud, et Eestist lahkunud nn majanduspõgenike arvu varjamiseks olevat manipuleeritud rahvaloenduse tulemustega, et saada valitsusele sobivam suurem Eesti rahvaarv. Savisaar kahtlustab, et suur osa inimesi on kaks korda loendatud: loendajad olevat hiljem kodudes üle loendanud ka inimesi, kes olid end juba internetis loendanud.

Savisaare väitel olevat rahvaloenduses Eesti elanikena kirja läinud ka kõik need, kes elasid väljaspool Eestit, aga deklareerisid vähemalt teoreetilist valmisolekut kunagi Eestisse tagasi pöörduda.

Statistikaameti rahvastiku- ja sotsiaalstatistika osakonna juhataja Urve Kask lükkas Savisaare süüdistused tagasi.

„Selleks et liikmesriikides ei tuleks elanike korduvarvestust, kasutatakse ühesugust alalise elukoha määratlust kõikides liikmesriikides. Kui e-loenduse ja välitööde ajal oli juhtunud korduvlugemist, siis andmepuhastuse käigus topeltkirjed eemaldati ja iga inimene läks arvesse üks kord," kinnitas Kask.

Statistikaameti teatel oli 2011. aasta 31. detsembri seisuga Eestis 1 294 455 püsielanikku. **Vahur Koorits**

Siim Kallas kinnitab, et temast läksid kunagised VEB fondi sündmused mööda

Euroopa Komisjoni asepresident Siim Kallas ütles laupäeval „Aktuaalsele kaamerale" Eesti Panga VEB fondi valeandmete väljastamise skandaali kommenteerides, et tal ei ole midagi varemöeldule lisada. Kallas lahkus Eesti Panga presidendi ametist 1995. aasta märtsis. Keskpanga kiri valeandmetega allkirjastati sama aasta aprillis, mil Kallas oli riigikogu liige.

„Mul ei ole eriti midagi lisada sellele, mis on välja öeldud. Ma ei kurda oma mälu üle, aga need sündmused läksid omal ajal minust mööda," ütles Kallas kommenteerides peaminister Andrus Ansipi soovi asjaosalistel mälu värskendada. **Delfi**

Lastekirjanik Juhan Voolaid lähtus oma raamatu „Kullamäe lood" keelekasutuses sellest, et see oleks nüüdisaegne ning võimaldaks noortel teksti sisse elada ja tegelastele kaasa elada. Foto: Lauri Kulpsoo

Kirjastajad roogivad lasteraamatutest vandesõnad välja

Saksamaa kirjastajad kustutavad rassistlikku sõnavara, Eestis eemaldatakse pigem vandesõnu.

Merle Must
merle.must@epl.ee

Otfried Preussleri raamatus „Väike nõid" kohtub peategelane karnevalikostüümides lastega, keda nimetatakse originaaltekstis neegriks ja eskimotüdrukuteks. See on üks paljudest klassikalistest teostest, mille uustrüki kavatseb kirjastaja välja anda nüüd rassistlikuks peetava sõnavarata, vahendas selle kuu alguses Saksa ringhääling Deutsche Welle. Juba 2009. aastal korrigeeris Saksamaa kirjastus Thienemann „Pipi Pikksukka" ja asendas seal „neegrikuninga" „Lõunamere kuningaga".

„Kuradid" kadusid

Eestis oli lasteraamatu väljendusviisiga teistmoodi kimpus kirjanik Juhan Voolaid, kelle detsembri lõpus trükivalgust näinud poiste elust rääkivast teosest „Kullamäe lood" vägisõnade eemaldamisega toimetaja kõvasti tööd tegi. „Koristasime raamatust ikka paarkümmend „kuradit" välja, samuti järjekindlalt mõne väljendi, nagu „Mine p**se!"" märkis Atlexi kirjastuse projektijuht Anu Stolovitš.

Kirjanik Voolaid selgitas, et kuna „Kullamäe lood" on tema esimene lasteraamat, siis ei olnud ta kõnepruugis kindel ja talle endalegi üllatuseks oli teosesse sattunud vägisõnu. „Mingeid karme roppe sõnu seal polnud," kinnitas ta.

Kirjanik ja toimetaja muutsid osa väljendeid, näiteks asendasid kõik „kuradid" peale kahe siiski pehmematega, nagu „kuram" ja „pagan". Autor kirjutas ümber ka peatüki, mis rääkis pullisitlastest – neist said pekisaaglased.

Voolaid märkis, et jäi toimetamistööga väga rahule, sest see toimus temaga koos ja tekst sai tänu sellele parem, sest vägisõnade asemele leidsid nad mahlakaid ja sobivamaid väljendeid. Tänu toimetamisele on tal ka edaspidi kogemusi, milliseid sõnu pruukida.

Autor kirjutas ümber ka peatüki pullisitlastest – neist said pekisaaglased.

Tänapäeval toimetatakse tekstides esinevaid vandesõnu Nõukogude ajaga võrreldes pigem liiga vähe ja keelekasutus peaks olema lastepärasem, nentis tõlkija ja Tähekese peatoimetaja Ilona Martson. Siiski ei tohiks eesti lastekirjandust eriti puudutada rassismiküsimused.

Martson tõlkis hiljuti vene keelest eesti keelde raamatut, kus vanaisa muutus mustanahaliseks, kui hõõrus end pimedas saunas seebi asemel šokolaadiga. Ta jättis ikkagi sisse sõna „neeger", sest tegemist polnud rassistlikult kriitilise tekstiga, samuti oli see sõna algtekstis kirjas.

Eurod rublade asemele

Ent tekstide tänapäevastamiseks ja lastele arusaadavaks tegemiseks on näiteks muudetud nääre jõuludeks, selgitas Martson või kirjutatud raamatusse „Pille-Riin" rublade asemele eurod.

Kuigi noored kasutavad ise hullemaid väljendeid kui raamatuis, peaks kirjandus Stolovitši hinnangul olema eeskujuks ja kandma kasvatuslikku mõju. „Lapsel peab tekkima soov olla parem ja viisakam," selgitas ta. „Keel muudab inimese sisemaailma ning laps pole prügikast."

Kuna kirjutatud tekst on üks allikaist, mida usaldada, saavad lapsed sealt vägisõnade kasutamiseks kindlust juurde, nentis Martson. „Kui siis vanaema ütleb, et nii ei räägita, saavad nad väita, et raamatus on need sõnad kirjas."

Lastekirjanduse uurija Jaanika Palm märkis, et õigustatud on pigem tegelase jutus kui autoritekstis esinevad väljendid. Alles võivad jääda pigem tegelaskõnes olevad sõnad, mis sobivad ka tegelase iseloomuga. „Pole ju mõeldav panna mõne jõmmist tegelase suhu Toomas Hendrik Ilvese kõnepruuki," lausus Tänapäeva kirjastuse juht Tauno Vahter.

Osas lasteraamatutes on autorid vägisõnadega võidelnud ja nende asemele midagi tehislikku pannud, kuid see lugejat ei meelita, nentis Vahter. Nimelt on lastel lihtsam sisse elada loomulikku teksti, kus pole kunstlikke ja teksti mittesobivaid väljendeid.

KOMMENTAAR

Jaak Urmet *alias* Wimberg
kirjanik

Vägisõnadel võib raamatus olla kindel eesmärk

Lapsi ei saa klaaskupli sees hoida. Kirjandus peab ikkagi kajastama elu kogu selle mitmekesisuses, mitte jutlustama pedagoogide unelmaid. Vägisõnadel võib olla ka kunstiline eesmärk, näiteks edastada emotsiooni, et maailmas pole kõik roosa ja rõõmus, vaid esineb ka muid tundeid.

Laupäeval sündis talve külmarekord

Praegune pakane paneb ära lennata mitte viitsinud partide tervise tõsiselt proovile. Foto: Ahto Sooaru

Mitmel pool Eestis registreeriti ööl vastu laupäeva selle talve krõbedaimad külmakraadid. Kuigi Jõgeva on Eesti külmapealinn, püsib Ida-Virumaa tihedalt kannul. Laupäeva hommikul mõõdeti Jõgeval –28,7 kraadi, Jõhvis vaid natuke vähem: –28,6 kraadi. Palju ei jäänud maha ka Lõuna- ja Kesk-Eesti: Kuusikul ja Tartus oli –26,9, Valgas –26,6, Väike-Maarjas –26,5 ja Türil –25,1 kraadi. Eesti külmarekordi purustamiseni on siiski endiselt tükk maad: 1940. aastast pärit rekord on –43,5 kraadi.

EMHI ennustuse kohaselt tuleb alanud nädal üsna külm: Lõuna-Eestis, nagu ikka, on pakane krõbedam, mereäärsetel aladel ilm pehmem. Kohati ennustatakse ka selle nädala öödeks ligi 20 kraadi külma.

Külm ilm toob kaasa kaht liiki õnnetusi: tulekahjusid ja külmumisi. Õnneks ei ole praegune külmalaine veel ühtegi külmumisohvrit põhjustanud. Nädalavahetusel oli küll põlenguid, kuid inimelusid neis ei kaotatud.

Ööl vastu pühapäeva süttis tulekahju Tartu linnas Kivi tänaval kahekorruselises kuue korteriga elumajas, kust evakueeriti kõik seal olnud inimesed. Tulekolle oli kahe korteri vahelises seinas, mis arvatavalt süttis kütmise tõttu. Õnneks ükski kortermajas olnud inimene viga ei saanud ja midagi tõsisemat ei juhtunud.

Tuuli Jõesaar

Toimetaja: Aare Reivart, tel: 680 4400, e-post: uudised@epl.ee

Reportaaž

Tuuli Jõesaar reporter
Tiit Blaat fotograaf

Hiigelputukad haukavad maa all kivi

Töölised viiakse maa alla bussidega. Bussid ei peatu sugugi igal nurgal. Kord peab olema ja uksed tehakse lahti peatustes.

Ojamaa põlevkivikaevanduse argipäev puurimise, plahvatuste ja vilgaste hiigelmasinatega on maapealsetele eksootika.

„Päikest näeb nii vähe," nurisevad kontorirotid suitsunurga aknast halli talvetaevast vahtides ja lähevad siis tagasi tööle – hiirt liigutama, e-kirju saatma, tegema oma igapäevatööd, mida nad lõunalauas vesteldes nimetavad raskeks, nõudlikuks ja vahel isegi tervistkahjustavaks. Ülaselja pinged ja kuivad silmad, mõtelge!

Külaskäik Ojamaa kaevandusse paarikümne kilomeetri kaugusel Kohtla-Järvest paneb asjad natuke teise perspektiivi. On töid, kus kõige suurem oht ei ole kerge lihasvalu ülaseljas ja suurim pingutus saata neli e-kirja tunnis.

Hingamisaparaat kaasa

„Siit tõmbad lahti, siis asetad nina peale, hingad!" selgitab töökeskkonna spetsialist Nikolai Malõšev kaevanduse sissepääsu juures hingamisaparaadi kasutamist. Iga kaevandusse siseneja peab peale kiivri ja lambi võtma kaevandusse kaasa ühe sellise aparaadi. Et kui midagi juhtuma peaks, oleks mõneks ajaks hingamisabi. „Siin töötab vaid paar inimest, kes üldse kunagi seda kasutama on pidanud, see on vaid ettevaatusabinõu," lohutab projektikoordinaator Larissa Puhilas.

Ojamaa kaevandus asub 30 meetri sügavusel, kuhu pääseb mööda kõhedaks tegevalt järsku kaldšahti. 250 meetrit teed, 12% langust. Nagu mägedes. Kõhe on küll vaid külastajal. Töökeskkonna spetsialist Malõšev juhib alla suunduvat autot harjunud ilmel. Igapäevane asi, teadagi. Automakist kõlab Amy Winehouse'i „Back to black". Lugu on sümboolne. Kaevanduses on pime. See ei tohiks olla mingi üllatus, aga pimedus ometi ehmatab. Pimedust on nii palju, et see haarab kõik endasse. Niipea kui autotuled või pealamp kustuvad, on ümberringi jäägitult pime. Lambirida valgustab vaid peastrekki – nelja kilomeetri pikkust nn põhikoridori – ja töö praeguses etapis vajalikke kõrvalstrekke. Ülejäänu on puhas pimedus. Selles pimeduses soliseb vett, mida pidevalt ära pumbatakse, ja jalge all lirtsub põlevkivimuda. Sooja on küll kaheksa kraadi, aga niiskus tungib kontideni. „Siin on raske olla. Mina olen siin olnud kõige kauem viis tundi järjest ja juba see oli väsitav. Aga mehed on siin mitu tundi kauem..." ütleb Puhelis.

Kuigi Ojamaa kaevandus on väike, tasub siin liikuda autoga, sest strekid teevad juba praeguseks kokku 35–40 kilometrit teid. Kui mõnda töökohta lähemalt vaadata, tuleb siiski auto pealt maha tulla ja jalgsi edasi minna. „Kopplaaduri eest tuleb ära astuda. Nad ei näe sind," manitseb Puhelis. Astun ehmunult seina äärde. Malõšev vaatab üles, osutab, et tuleks seina juurest eemale tulla. Laes on näha lahtikihistunud plaati. See võib alla sadada. Insener võtab mehepikkuse kirka ja kangutab poollahtise plaadi alla. Sellega käsitsitöö tänapäeva kaevanduses piirdubki. Seda pole õnneks palju, sest kõik laed on turvatud ja vaid üksikutes kohtades on mõni kivilahmakas potentsiaalne oht. Seegi ei lase valvsust kaotada.

Röögatu suur kopplaadur

Masinate ühtlasest rümast hakkab ühe masina mõirgamine järjest lähemale jõudma. Pimedusest paitavad esmalt veidi ämblikusilmade laadselt asetsevad tuled ja siis juba hiiglaslik lõuatäis põlevkivi. Röögatu suur kopplaadur, mis tundub vaevu-vaevu strekki liikuma mahtuvat, heidab oma hiiglasliku suutäie kive konveierilindile, keerab end uskumatu väledusega kohapeal ringi ja kaob uue kopatäie järele. Suur masin tagurdab, pöörab, sööstab ja kallab putukliku graatsia, kiiruse ja vilumusega. „Ma olen mõelnud, et ei tea, kuidas need mehed oma sõiduautodega veel sõidavad," imetleb Puhilas. Need mehed tunnevad oma tööd. Hiljem saan korraks kopplaaduri kabiini ronida. Selgub, et hoiatus laaduri teelt kõrvale hoida oli täiesti õigustatud. Väljavaade akendest on piiratud, pealegi istub juht sõidusuuna suhtes küljetsi. Ometi liiguvad need masinad strekinurkade vahel uskumatu täpsusega.

Kaevanduses ringi liikudes ja eri tööetappidega tutvudes kaob suunataju kiiresti. Kui teejuhid jätaksid võõrad kaevandusse omapäi, oleks sealt raske välja pääseda. Kõik on ühtlaselt pime.

Inimesi tundub siin toimetavat imevähe, kuigi tegelikult töötab kaevanduses 80 meest ja naist. Nad kaovad selle ruumi peale ära. Töö käib siin kolmes vahetuses. Liigutakse tasapisi kivi haugates maa all edasi – ankurdamine, puurimine, lõhkamine, koristamine.

Eri tööetappide vahel liigeldes eksib korra isegi teejuht Malõšev. Keerab autonina ühte vahesse, pidurdab, jääb korraks mõttesse ja juhib auto siis edasi. Keerab mõnikümmend meetrit edasi teise, eelmisega võhiku pilgu jaoks täiesti samasugusesse koridori.

Siis viib ta külalised eksimatult edasi pinnale. Selleks et kaevanduse ja maapinna vahel liikuda, on vaja läbida lüüs: kaldšahti kummaski otsas on õhukindlad uksed. Mõlemad uksed ei tohi korraga lahti olla. See viiks kaevanduse ventilatsioonisüsteemiga tagatud õhu tasakaalust välja.

Maapinnal paistab päike, on külm talvepäev. Päike tundub liiga ere, aga kuiv külm on maa-aluse niiskusega võrreldes meeldiv. Kontorirott võib hiireliigutamise juurde naasta. Aga arusaam tööst on muutunud.

Sooja on maa all küll kaheksa kraadi, aga niiskus tungib lausa kontideni.

Suur masin tagurdab, pöörab, sööstab ja kallab putukliku kiiruse ja vilumusega.

KAEVANDUSEST

- Kaevanduse omanik on Viru Keemia Grupp (VKG).
- Kaeveloa järgi küündivad Ojamaa põlevkivivarud 58,7 miljoni tonnini.
- Aastane maksimumtoodang on u 2,5 miljonit tonni põlevkivi.
- Kaevanduse tööeaks on plaanitud kuni 20 aastat. Pärast seda lastakse sel veega täituda.
- Kaevanduse lõplikuks pindalaks kujuneb plaanide järgi u 17 ruutkilomeetrit. Seega on selle maa-aluse tänavatevõrgu pindala suurem kui mõnelgi Eesti linnal. Võrdluseks: Haapsalu linna pindala on 10,6 ja Keilal 11,7 ruutkilomeetrit.

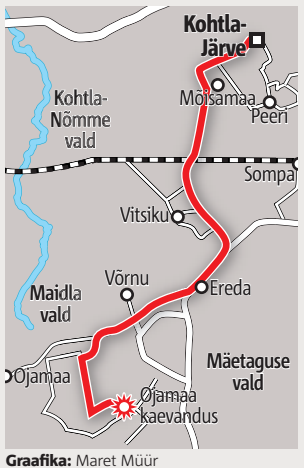

Graafika: Maret Müür

Vaata videot digilehest
ajaleht.epl.ee

Nutitelefoni omanikud, vaadake videot

Täna Delfis: kui suureks kisub tüli rahvakogu loojate vahel?

-1- Kuigi maa all on niiske, hõljub puurimistöödelt vallanduv tolm ikkagi õhus. Ilma respiraatoriteta seal tööd ei tehta. -2- Kui muidu teeb lae ankurdamise ehk varisemiskindlaks muutmise töö ära masin, siis mehe ja temaga sama pika kirka ülesandeks jääb tugipalgi masinale paika seadmine. -3- Kopplaadur kallab oma suutäie konveierile, mis põlevkivi maapinnale kannab.

KÜMNE PUNKTIGA

Kuidas kaevandatakse põlevkivi?

1. Uut kaevandust luues või kaeveala laiendades rajavad läbindajad esmalt peastreki ja selle kõrvalstrekid.

2. Kõrvalkoridoridest hakatakse külgedele liikuma nii, et valmis kaevandus näeb välja nagu kärg või sammassaal. See, kust ja kui palju põlevkivi võtta tohib, arvutatakse ja mõõdetakse täpselt paika – seda tööd teevad markšeiderid.

3. Edasi algab nn päris töö: külgstrekist kõrvale purustatakse ettevaatlikult väike osa kavandatava kaevanduskambri seinast. Seejärel tekkinud avauses ankurdatakse lagi ehk muudetakse ülemised kihid varisemiskindlaks. Selleks puuritakse lakke pikad metallvardad, mis ülemisi kivimi- ja pinnasekihte paigal hoiavad. Ankrute jaoks puurib augud ja asetab need paika suur masin, millega opereerib väiksema süntesaatori suuruse puldi kaudu tööline, kes ei pea ise kordagi potentsiaalselt ohtliku lae alla astuma.

4. Edasi saabuvad tööplatsile puurijad. Nemad puurivad turvatud lae all töötades kivimseina augud lõhkeaine jaoks. Aukude paigutuse on insenerid enne täpselt paika arvutanud.

5. Seejärel tulevad lõhkajad. Nad paigutavad valmis puuritud aukudesse lõhkeaine, annavad ümbruskonnas töötajaile teada, et nüüd tuleb sealt lahkuda, ja siis annavad kaugemalt süüdet. Plahvatus varistab maha mõõdetud koguses põlevkivi.

6. Seda saabuvad koristama kopplaadurid. Nad haaravad maast mitu kuupmeetrit põlevkivitükke korraga ja toimetavad need kõrvalstrekis jooksvale ajutisele konveierile, millel need läbivad purusti. Ajutine konveier, mida vastavalt kaevealal edasiliikumisele lahti monteeritakse ja edasi tõstetakse, viib oma peenestatud saagi peakonveierile. See jookseb kaevanduse peastrekis ja jääb paika kogu kaevanduse eluajaks.

7. Peakonveier toimetab põlevkivi maapinnale ja viib sealt edasi kõrgesse punkrisse, kust kivi liigub edasi rikastamistehasesse.

8. Maapealses rikastamistehases tegelikult midagi kivile juurde ei panda, kuigi nii võiks nimetusest arvata. Tegelikult eraldatakse seal vaid põlevkivist lubjakivi.

9. Rikastatud ehk puhastatud põlevkivi suunatakse Ojamaa kaevandusest edasi, mööda Eesti pikimat väliskonveierit tehasesse, kust sellest toodetakse põlevkiviõli.

10. Järele jäävast lubjakivist tehakse killustikku või kasutatakse seda vanade karjääride täitematerjaliks.

Eesti kosmosesatelliit tõuseb taevasse 3000 omasuguse keskele

Tudengite ehitatud satelliiti hakatakse hoolsalt jälgima Tõravere observatooriumist.

Tuuli Jõesaar
tuuli.joesaar@epl.ee

Algus lk 1

Satelliidi loomine ei läinud sugugi paberimäärimiseta: veidi üle kilo kaaluva tehiskaaslase tarbeks tuli teha Eesti vastutusel kosmosesse lennutatud objektide register. Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi registris ongi esialgu vaid seesama tudengisatelliit.

Satelliiti, mis on nüüd valmis ja aprillis kosmosesse lendab, hakati tasapisi ette valmistama juba kuus aastat tagasi. „Kosmosetehnoloogia on teadupoolest üks kõrgtehnoloogilisemaid majandusvaldkondi, kuhu ligipääs avaks ka Eesti ettevõtetele palju põnevaid võimalusi. Seepärast hakkaski Eesti juba 2006. aastal otsima koostöövõimalusi Euroopa kosmoseagentuuriga. Kuid kuna valdkond on keeruline, siis valmistasime Tartu ülikoolis ka ette kosmosetehnoloogia valikkursused tehnikaalade üliõpilastele, et tulevased insenerid ja teadlased saaksid ülikoolist kaasa ka kosmosevaldkonna põhiteadmised. Kuid kuna inseneriharidus pole paljalt teooriaga midagi peale hakata, siis parimaks lahenduseks ongi Eesti oma satelliidi ehitamine," ütles tudengisatelliidi programmi juhendaja Mart Noorma.

Abiks ka teised üliõpilased

Eestlaste algatatud projekt ei jäänud siiski üksnes Eesti pärusmaaks.

> **Eesti vastutusel kosmosesse lennutatud objektide registris on vaid seesama satelliit.**

Võimalus päris kosmoselaeva ehitada on toonud projekti juurde ka Läti, Saksa, Ukraina, Leedu ja Ameerika Ühendriikide üliõpilasi.

„Kokku saab projekti tulemusena kaitstud üle 40 lõputöö ning kaitstud ka kolm doktorikraadi," kiitis Noorma.

Kuigi projekt tõmbas ligi mitme riigi noori, pole siiski tegu ainulaadse ettevõtmisega. „Praeguseks on Maa orbiidil juba mitukümmend tudengisatelliiti, kuid igal neist on oma erinev tähtis ülesanne. Meie satelliidi teaduslikuks missiooniks on uudse kosmoselaeva mootori komponentide katsetamine," lisas Noorma.

Sellist suurejoonelist missiooni kandev satelliit pole sugugi nii suur, kui tavaline inimene ette võiks kujutada. „Kõrgtehnoloogiat täis topitud satelliit on 10 x 10 x 10 cm ja kaalub veidi üle ühe kilo," avaldas tudengisatelliidi projektijuht.

Kui tehiskaaslane taevasse lendab, hakatakse sel ka silma peal pidama. Kosmosekeskuseks saab Tõravere observatoorium.

„Satelliiti juhitakse raadio teel ja ühendust saab siis, kui ta oma orbiidil parasjagu üle Eesti lendab. Satelliidi juhtimiskeskus tuleb Eesti sisulisse kosmosekeskusesse – Tartu observatooriumisse Tõraveres," selgitas Mart Noorma.

Vaata videot digilehest
ajaleht.epl.ee

Nutitelefoni omanikud, vaadake videot

AS EESTI AJALEHED RIDADESSE ON OODATUD

reklaamiosakonna kujundaja

TÖÖ SISU:
- reklaamide kujundamine
- reklaamide tehniline kontroll ja vajadusel klientide nõustamine
- reakuulutuste küljendus ja reklaamilehekülgede montaaž

SOBIV KANDIDAAT:
- tunneb end koduselt kujundus- ja fototöötlusprogrammides
- omab töökogemust Adobe CreativeSuite'i programmidega
- (InDesign CS, PhotoShop CS, Illustrator CS)
- on loominguline, aga samas ka korrektne
- talub pinget ja peab kinni tähtaegadest
- on koostööaldis klientide ja kaastöötajatega

MEIE POOLT:
- mitmekülgne ja väljakutseterohke töö
- moodsad töövahendid, uusim kujundustarkvara
- Toetavad kolleegid ja toredad kliendid
- Eneseteostusvõimalused Eesti suurimas meediakontsernis

Kandideerimiseks palume saata CV ja näidistöö (kujundatud reklaam või trükise näidis PDF-failina) hiljemalt **24. jaanuariks** e-postile ave.lindberg@lehed.ee
Lisainfo: tel 6698022, Ave Lindberg, personalijuht

AS Eesti Ajalehed põhitegevusala on kahe Eesti suurima nädalalehe – Eesti Ekspressi ja Maalehe – ning kvaliteetpäevalehe Eesti Päevaleht väljaandmine. Lisaks paberlehtedele haldab AS Eesti Ajalehed veebiväljaandeid www.epl.ee, www.ekspress.ee, www.maaleht.ee ja www.aialeht.ee, annab välja ajakirja Maakodu ning tegeleb kliendilehtede ja raamatute kirjastamisega ning digitaalsete lehtede väljaandmisega. Ettevõte kuulub börsil noteeritud meediakontserni AS Ekspress Grupp. ASis Eesti Ajalehed töötab 300 inimest.

Eesti Ajalehed

EestiPäevaleht

Foto: Priit Simson

Snelli tiigi ääres lõõmasid skulptuurid

Lõkkekunst **Tallinnas Snelli tiigi ääres süütasid tulekunstnikud eile tuleskulptuurid, mille seast žürii valis parima.**

Võistluses osales seitse tööd, võitjaks osutus Reino Altrovi „Hiina linn", teise koha sai Jaana Paju „Puu" ning kolmanda Elo Liivi ja Kristiina Saksa „Avanemine".

„Tule ja jää peo" korraldaja Indrek Leht nimetas üritust kordaläinuks: tööd olid kõrge tasemega ja neid käis vaatamas palju inimesi. „Viimased kaks aastat on enne võistlusele pääsemist olnud kavandikonkurss ja see on taset kindlasti tõstnud," selgitas Leht.

Võistlustööd valmistati vanadest jõulukuuskedest, põhust ja puidust. Žüriisse kuulusid skulptor Tiiu Kirsipuu, fotokunstnik Peeter Laurits ja filmikriitik Donald Tomberg. Punkte anti põlemise kiiruse, rütmi ja intensiivsuse ning selle eest, kuidas kasutas skulptuur tule dünaamikat skulpturaalses ja kunstilises võtmes. EPL

Riigikohtu nõunik Juhan Sarv: õiguskantsler ületas oma pädevust

Väino Linde: riigikohtu nõunik on oma tõlgendustes läinud kaugemale, kui tema amet eeldaks.

Kärt Anvelt
kart.anvelt@epl.ee

Riigikohtu kriminaalkolleegiumi nõunik Juhan Sarv leiab ajakirjas Juridica, et õiguskantsleril pole talle saabunud immuniteedi äravõtmise taotluse puhul pädevust hinnata kogu äravõtmise seadusliku aluse põhiseaduspärasust, mis tähendab, et õiguskantsler oleks pidanud tegema riigikogule ettepaneku riigikogu liikmetelt Priit Toobalilt ja Lauri Laasilt saadikupuutumatus ära võtta.

Teatavasti keeldus õiguskantsler Indrek Teder seda möödunud aasta 8. oktoobril tegemast, põhjendades, et riigikogu liikmete puutumatust on põhiseadusega vastuolus oleval viisil rikutud, kuigi on järgitud kehtivat menetlusseadust.

Sarv leiab, et õiguskantsleri otsuse põhjendus kätkeb endas kahte probleemi, mis teineteisest sõltumatult muudavad prokuratuuri taotluse tagastamise juriidiliselt rünnatavaks. Sarve hinnangul pole õiguskantsleril riigikogule riigikogu liikme puutumatuse äravõtmise ettepaneku tegemist otsustades põhiseadusest ja seadusest tulenevat alust tugineda eeldusele, et seadus, millest ettepaneku tegemine sõltub, on põhiseadusvastane. „Õiguskantsleril pole konkreetse normikontrolli teostamise ega algatamise pädevust," viitab Sarv. Teiseks toob Sarv esile, et isegi kui riigikogu liikmete kohta tehtud menetlustoimingud on õiguskantsleri poolt märgitud osas põhiseadusvastased, ei saa sellest järeldada, et Toobalile ja Laasile süüdistuse esitamine oleks ilmselgelt põhjendamatu. „Seega pidanuks õiguskantsler Toobali ja Laasi kohta nimetatud ettepaneku tegemist otsustades eeldama, et kriminaalmenetluse seadustik on põhiseaduspärane ja kehtiv. Selle asemel on õiguskantsler aga käesoleval juhul prokuratuuri taotlust tagastades sisuliselt kriminaalmenetluse seadustiku osaliselt kohaldamata jätnud," leiab Sarv ja lisab, et Teder on oma pädevust ületanud.

Õiguskantsler on kriminaalmenetluse seadustiku osaliselt kohaldamata jätnud.

Linde: nõunik liialdas

„Arvan, et riigikohtu kriminaalkolleegiumi nõunik on oma vastavates soovitustes ja tõlgendustes läinud märksa kaugemale, kui seda temalt tema ameti tõttu võiks ja tohiks eeldada," ütles Juridicas ilmunut kommenteerides riigikogu põhiseaduskomisjoni liige Väino Linde.

See on kummaline avaldus, sest Juridica puhul on tegemist Eesti ainsa, 1993. aastast ilmuva õigusteadusajakirjaga. Mitme vastuvõetud seaduse puhul on just Juridica veergudel esimesena kommenteeritud õigusaktide rakendamisel esile kerkinud küsimusi. Ajakirja temaatikat kavandab Tartu ülikooli õigusteaduskonna, riigikohtu ja justiitsministeeriumi esindajatest koosnev toimetuskolleegium.

Samas Juridica numbris Sarvele vastu kirjutanud õiguskantsleri asetäitja-nõunik Hent Kalmo viitab, et riigivõimu teostaja peab alati lähtuma kehtivatest seadustest, sealhulgas põhiseadusest, isegi siis, kui seadus on vastuolus põhiseadusega, ja Teder lähtus oma otsust tehes kehtivatest seadustest. „Täpsemalt öeldes tegi õiguskantsler kahte asja: hindas tehtud menetlustoiminguid kehtiva kriminaalmenetluse seaduse valguses ja jõudis järeldusele, et need tehti kooskõlas kehtiva seadusega, ning hindas kehtivat seadust põhiseaduse valguses ja jõudis järeldusele, et seadus on sellega vastuolus. Sellises olukorras pidi õiguskantsler riigiprokuratuuri taotluse tagastama," kinnitas Kalmo.

Sarve sõnul ei tähenda eeltoodu siiski seda, et kõnealuses kriminaalasjas ei saaksk kriminaalmenetluse seadustiku võimalikku põhiseadusvastasust tuvastada ega selle tagajärgi kõrvaldada. Kriminaalasja kohtuliku arutamise käigus oleks Toobalil, Laasil ja nende kaitsjatel olnud igal juhul õigus taotleda kohtult vastava paragrahvi ja teiste asjasse puutuvate sätete põhiseadusvastaseks tunnistamist.

Kalmo sõnul on sel asjaolul tähtsust ainult juhul, kui asutakse seisukohale, et õiguskantsler saab ettepaneku tegemata jätmise otsuses tugineda üksnes kaalutlustele, millele hilisemas kohtumenetluses tähelepanu juhtida ei saa.

Juhan Sarv arvab oma pikemas analüüsis sedagi, et riigiprokuratuur peaks esitama õiguskantsslerile Toobali ja Laasi saadikupuutumatuse äravõtmiseks uue taotluse, millest võimaluse korral tuleks kõrvaldada õiguskantsleri osutatud puudused.

Prokuratuur uuele ringile

„Prokuratuur kaalub tõsiselt õiguskantslerile uue taotluse esitamist," kinnitas Eesti Päevalehele riigi peaprokurör Norman Aas. „Samas sõltub meie otsus ka riigikogu põhiseaduskomisjoni ettevalmistatavast eelnõust, millega muudetakse seniseid immuniteedi äravõtmise reegleid kriminaalmenetluses," lisas Aas.

Riigikogu põhiseaduskomisjoni esimehe Rait Maruste sõnul arutatakse eelnõu projekti järgmisel nädalal ja eelnõu algatatakse veel nädala pärast.

Riigi peaprokurör pöördus möödunud aasta septembri alguses õiguskantsleri poole taotlusega teha riigikogule ettepanek võtta Toobalilt ja Laasilt saadikupuutumatus, et koostada nende kohta süüdistusakt. Riigiprokuratuur soovib esitada Toobalile ja Laasile kriminaalsüüdistuse eraviisilisele jälitustegevusele ja sõnumisaladuse rikkumisele kihutamises. Samuti soovib riigiprokuratuur esitada Toobalile süüdistuse dokumendi võltsimises ja erakonna majandustegevusele või varale kehtestatud piirangute rikkumises, mis on seotud Keskerakonna peasekretärina sularahaannetuste vastuvõtmisega. Enne seda, kui õiguskantsler teeb riigikogule ettepaneku Toobalilt ja Laasilt saadikupuutumatus ära võtta, ei saa prokuratuur edasisi toiminguid teha.

KOMMENTAAR

Väino Linde
riigikogu Reformierakonna fraktsiooni ja põhiseaduskomisjoni liige

Juristina jagan ses küsimuses õiguskantsleri seisukohta ja arvan, et ta käitus õigesti. Ilmselt tegime riigikogus vea, kui eelmise koosseisu lõpus kiitsime ehk mõnevõrra kiirustades heaks mitmed kriminaalmenetluse seadustiku muudatused, k.a need, mis käsitlevad seda, kuidas prokuratuur pöördub õiguskantsleri poole ja mis tema seejärel teeb, et riigikogu liiget saaks kriminaalvastutusele võtta.

Kahtlemata ei saa õigeks pidada olukorda, et põhiseaduse säte – riigikogu liige on puutumatu – on seni meil eriseaduses lahti kirjutamata. Seda regulatsiooni ei saa asendada ei kriminaalmenetluse seadustik ega ammugi riigikohtu seisukoht. Asjakohased muudatused tuleb teha riigikogu liikme staatuse seadustikku. Peame lähtuma eeldusest: a) et riigikogu liikme immuniteet on vajalik, et parlament saaks teha oma tööd seadusandjana ega satuks täitev-korraldava võimu ebaseaduslike mõjutuste või kontrolli alla; b) immuniteet ei tohi tähendada riigikogu liikme karistamatust tema toimepandud rikkumiste eest. Põhiseaduskomisjon tegeleb praegu vastavate normide lahtikirjutamisega.

OBAMA TEINE AMETIAEG

Barack Obama vannutati eile ametlikult teist korda USA presidendiks. Kuna vannutamispäev langes nädalavahetusele, korraldati see Valges Majas, avalik tseremoonia toimub täna. **EPL**

VENEMAA SUUR MEREVÄEÕPPUS

Vene merevägi alustas nädalavahetusel Vahemere ja Musta mere piirkonnas viimaste aastate suurimaid õppusi. Manöövritest võtavad osa Põhja, Balti ja Musta mere laevastiku alused. Reuters tsiteeris Vene kaitseanalüütikuid, kelle sõnul viitavad õppused soovile tugevdada mereväe võimet tegutseda Süüria sündmuste puhul, kus Moskva toetab Bashar al-Assadi režiimi. **EPL**

HIINA PUHASTAB PEKINGI ÕHKU

Hiina valitsus teatas ametliku uudisteagentuuri Xinhua vahendusel, et kavatseb võtta tarvitusele mitmeid meetmeid pealinna Pekingi õhu kvaliteedi parandamiseks, mis on maailma üks saastatumaid. Uute reeglite järgi võivad võimud sulgeda tehaseid, nõuda söepõletamise peatamist ja keelata teatud liiki autodega sõitmise, kui õhureostus liiga suureks muutub. **EPL**

Pärast Alžeeria kriisi nähakse Põhja-Aafrikat uue Afganistanina

Lääne sekkumine pole vaid nädalate küsimus, terrorismi väljajuurimine võib võtta kümnendeid.

Raimo Poom
raimo.poom@epl.ee

Alžeeria In Aménase tehase pantvangikriisist filmitud videolõigu kaader näitab ohvreid terroristide ees põlvitamas, käed üleval.
Foto: Reuters/Scanpix

Möödunud kolmapäeval Alžeerias Liibüa piiri äärses In Aménase gaasitehases alanud pantvangikriis sai eilseks ümber. Paraku oli lõpp väga kurb ja verine, sest tehast rünnanud islamistide vastu korraldatud operatsiooni ajal hukkus või hukati palju pantvange. Nende seas oli hulk teiste riikide kodanikke, kelle vastu oli nähtavasti suunatud terroristide eriline viha.

Alžeeria riiklik uudisteagentuur luges eile kokku 685 vabastatud kohalikku ja 107 muude riikide kodanikku 132-st tehases eeldatavasti tööl olnud välismaalasest. Hukkunud pantvangide arv oli eile esialgsetel andmetel 23, kuid see suure tõenäosusega suureneb, sest terve hulk tehases viibinuid olid siis alles leidmata.

In Aménase gaasitehas on tõeliselt rahvusvaheline ettevõte, mis kuulub kolme peale Norra Statoilile, Briti juurtega rahvusvahelisele naftatööstusettevõttele BP ja Alžeeria riiklikule energiafirmale Sonatrach. Ka töötajaskond on rahvusvaheline, sinna kuulub nii kohalikke kui ka lääneriikide kodanikke ja see seletab, miks valisid terroristid oma ründe-objektiks just selle tehase.

Saatus selgusetu

Mitme riigi valitsused pidid eile valmistuma halbu uudiseid vastu võtma. Näiteks oli teadmata viie Norra kodaniku saatus, ikka veel olid leidmata kümme jaapanlast, kinnitust oli juba leidnud kolme Briti kodaniku hukkumine, kuid kolme kohta andmed alles puudusid. Pantvangide seas oli veel teadmata hulk ameeriklasi, tailasi, Colombia ja Lõuna-Korea kodanikke.

Selle sadade inimeste elu ohustanud pantvangikriisi suutis tekitada aga põhimõtteliselt käputäis terroriste. Alžeeria armee teatel hukkus nende kriisi lõpetamiseks tehtud vastuoperatsioonis 32 islamisti.

Gaasitehase rünnaku eest võttis vastutuse suhteliselt tuntud ja varemgi pantvangikriise korraldanud Alžeeria terrorist Mokhtar Belmokhtar ja tema juhitud grupeering. Oma avalduses viitasid nad rünnaku korraldamise põhjendusena Prantsusmaa sekkumisele naaberriigi Mali sündmustesse.

Terroristid ütlesid rünnaku põhjuseks Prantsusmaa sekkumise Mali konflikti.

Ent eksperdid on rõhutanud, et sellise äärmiselt efektiivselt täide viidud pantvangivõtmise kavandamine nõudis eeldatavasti üsna palju aega ja seda valmistati tõenäoliselt ette kauem. Prantsusmaa aga sekkus Mali konflikti alles nädalapäevad tagasi. Sestap suhtutakse nende kahe sündmuse otsesesse seostamisse mitmeti.

Kõlab arvamusi, et Põhja-Aafrika julgeoleku äärmiselt kiire allakäigu pärast tuleb muret tunda. Kui Prantsusmaa rääkis Malisse sekkumisele vahetult järgnenud päevadel võimalusest, et missioon kestab vaid nädalaid, siis peagi sai selgeks, et nii kiiresti pole võimalik seal midagi saavutada.

Nüüdseks lisandunud Alžeeria terrorisündmused on pannud lääne riigijuhte otsesõnu rääkima uuest aastaid ja võib-olla isegi kümnendeid kestva terrorismivastase sõja tandrist.

Briti peaminister David Cameron nentis eilses avalduses, et Põhja-Aafrikas juurduvat terrorismi probleemi ei saa enam kuidagi eirata, ning ennustas pika ja rahvusvahelise vastuoperatsiooni vajadust. „[Olukord Põhja-Aafrikas] on globaalne oht ja vajab globaalset vastust. See vajab vastust, mille puhul küsimus on aastates, isegi kümnetes aastates, mitte kuudes," rääkis Cameron tõsiselt.

Peale selle tõmbas ta otsese paralleeli Afganistaniga, mida üks lääne poliitik tõenäoliselt kõige tõsisemate kaalutlusteta kindlasti niisama ei teeks. „Olukord on erinev, kuid selles on palju sarnast. Oleme silmitsi vägivaldse al-Qaidaga seotud terroristliku grupeeringuga, nagu juhtus Pakistanis ja Afganistanis, seega peab maailm end Põhja-Aafrika küsimuse lahendamiseks kokku võtma." ●

Pantvangikriis In Aménases

Graafika: Maret Müür

Kriisi kronoloogia

16. jaanuar – kamp relvastatud võitlejaid ründas töölisi In Aménase gaasitehasesse vedanud busse ja saatekonvoid. Rünnakus hukkus üks britt ja alžeerlane. Ülejäänud pääsesid minema.

Seejärel suundusid terroristid gaasitehasesse, kus sisenesid tööliste elamispaika ja võtsid hulga võõröölisi pantvangi. Alžeeria armee piiras tehase sisse.

17 jaanuar – Alžeeria sõjavägi alustas pantvangide vabastamise operatsiooni, mida toetati õhust helikopteritega. Terroristid üritasid pantvange ümber paigutada, mõned neist pääsesid põgenema, kuid terve hulk hukkus.

19. jaanuar – Alžeeria väed korraldasid lõpliku pealetungi, tappes 11 terroristi, kes jõudsid enne hukata vähemalt seitse pantvangi.

Uuring: sakslased on ülbed, prantslastel pole jõudu

Armastuse linn oma Eiffeli torniga, Saint Tropez, Normandia ja Bretagne; veini, saiakeste, šampanja ja juustude maa; mood ja luksus – sellised seosed tekivad sakslastel Prantsusmaast. Ettekujutused on justkui segu menüüst ja puhkusebrošüürist.

Mis aga seostub prantslastel Saksamaaga? Nimekirja tipus on küll Merkel, kuid ülejäänu meenutab rohkem ajalooraamatut: taasühinemine, Berliini müüri langemine, natsid ja sõda, kord ja võim. Õlu ja autod ning vorst ja hapukapsad siiski ka.

Saksamaa ja Prantsusmaa sõjajärgse leppimise ja tiheda koostöö aluseks oleva Elysée lepingu 50. aastapäeva puhul korraldas Prantsuse avaliku arvamuse instituut IFOP uuringu, mida naaberriigid teineteisest arvavad. Selgus, et vastastikused vaated on „suuresti positiivsed", kuid on ka aina erinevamat suhtumist ja ilmneb ehk isegi lahku kasvamine.

Nii suhtub kolmandik prantslastest sakslastesse lugupidamisega, kuid sakslastest tunnistab sama vaid kümnendik. See-eest 65% sakslastest peab prantslasi sümpaatseteks, prantslastest suhtub samamoodi sakslastesse aga vaid 26%. Kolmandik prantslastest tunneb Saksamaale mõeldes kadedust, usaldamatust, viha ja hirmu ning sakslasi peetakse ülbeteks, selgus ajakirja Spiegel vahendatud uuringutulemustest.

Pole enam eeskuju

Saksamaal aga kasvab nende hulk, kelle meelest on Prantsusmaa majanduslik areng muret tekitav. Üha enam sakslasi ei näe naaberriigis poliitilist ja majanduslikku jõudu. Neile meeldib küll sinna reisida, kuid Prantsusmaad ei peeta enam eeskujuks, riigiks, keda peaks jäljendama.

Elysée lepingu sõlmimisest saadik on Prantsuse ja Saksa liidrid hoidnud tihedaid sidemeid, mida on sageli peetud Euroopa integratsiooni mootoriks. Küsitlus näitas, et kuigi enamik prantslastest ja sakslastest peab nende koostööd EL-ile „tähtsaks", ollakse eri meelel küsimuses, kas koostöö on kummalegi poolele „rahuldav". Pooled prantslastest usuvad, et kahe maa „eriline partnerlus" on väärtuslik, sakslastest nõustub sellega aga viiendik. ● **Kaivo Kopli**

Arvamus | Eesti Päevaleht | esmaspäev, 21. jaanuar 2013
Toimetaja: Villu Zirnask, tel: 680 4400, e-post: uudised@epl.ee

MAJANDUSTEADUSE UMMIK

Kui metslane leiab värskelt hukkunud tarva, võib käituda mitmeti: a) leidja saab kõik endale, b) hõimupealik saab kõik endale, c) tugevaim metslane saab kõik endale, d) tarvas jagatakse võrdselt kogu hõimu vahel jne. Aga kui tarvast (enam) pole, on kõik need poliitikavariandid kriisis, isegi kui tehakse söögiriistade stabiilsusmehhanism.
MIHKEL KUNNUS (SIRP)

RAUDTEE VIIGU HAAPSALLU!

Miks peab olema raudtee lõppjaam Riisiperes, mis ei ole maakonnakeskus ega transpordi sõlmpunkt? Raudtee peaks ühendama pealinnaga vähemalt maakonnakeskust Haapsalu ning Rohuküla sadamat. LÄÄNEMAA OMAVALITSUSTE PÖÖRDUMINE (LÄÄNE ELU)

2013. aastaga lõpeb kehtiv riigikaitseõpetuse arengukava

Riigikaitseõpetus kõigisse koolidesse

Kaido Pihlakas
vandeadvokaat
reservkapten

Poolteise kuu eest esitles kaitseminister Urmas Reinsalu Tallinna reaalkoolis uut riigikaitseõpikut. Kaitseminister lisas, et uus õpik antakse tasuta kõikidele riigikaitset õpetavatele koolidele. Kuid miks ainult neile? Kas teistes meie koolides õppivad noored ei pea olema riigi kaitsmise vastutuse kandmiseks ette valmistatud? Teadaolevalt on kriisi- ja sõjaolukorras kõige enam ohvreid väljaõpetamata tsiviilisikute hulgas.

Avalikult kättesaadavate andmete alusel on praegu vabatahtlik riigikaitseõpetus kavas 147 gümnaasiumis ja kutseõppeasutuses – 70 õppetundi, millest pooled tunnid toimuvad välilaagrites ja ekskursioonidel.

Kas meil ei oleks aeg ja kohustus oluliselt muuta riigikaitseõpetuse arengukava aastateks 2008–2013? Kas meie riik vajab uut arengukava, mis pakuks alust kohustuslikule riigikaitseõpetusele? Tollane haridusminister Tõnis Lukas avaldas juba 2008. a aprillis arvamust, et gümnaasiumide ja kutsekoolide riigikaitseõpetuse võiks muuta kohustuslikuks.

Õpetajaid ja raha on

Kindlasti ei ole õige väita, et meil pole selleks raha, õpetajaid ega õpilaste tahet.

Kaitseminister Reinsalu rõhutas riigikaitseõpiku esitlusel, et kaitseministeerium toetab koole riigikaitseõpetuseks vajalike õpikute, õppevahendite, laskeimitaatorite hankimisel, õppelaagrite korraldamisel jne ning koolidel on võimalik esitada taotlus abi saamiseks riigikaitsetundide tarvis.

Kindlasti ei ole õige väita, et meil pole selleks raha, õpetajaid ega õpilaste tahet.

70 õppetundi, millest pooled toimuvad välilaagrites ja ekskursioonidel.

Seega on juba täna riigil olemas teatud rahalised vahendid riigikaitseõpetuse korraldamiseks ning vaja oleks kehtestada uus arengukava ja minna üle kohustuslikule riigikaitse õpetamisele.

Kaitseväe juhataja brigaadikindral Riho Terras ütles Rakveres 2012. a toimunud kooli- ja haridusjuhtide riigikaitseseminaril, et riigikaitseõpetus kasvatab noores kodanikutunnet, armastust ja hoolt oma kodu vastu ning et riigikaitseõpetus on suuresti õpetus riigist.

Tallinna ülikooli ja kaitseministeeriumi koostöös korraldatud kursused on aastate jooksul lõpetanud 146 inimest ning leitud on riigikaitseõpetust andma sobivaid isikuid nende hulgast, kes on enne läbinud sõjalise tasemeõppe kaitseväes või kaitseliidus.

Õpilased tunnevad huvi!

Riigikaitseõpetuse kohustuslikuks muutmise vastased ei saa ka väita, et gümnasistid ei tunne selle õppeaine vastu huvi. See ei ole nii! Olen seda korduvalt kogenud esitades koolides ettekannet riigikaitse vajadusest ja kaitsetahtest.

Olen kogenud eeskujulikku õppetöö korraldamist, aktiivset osavõttu ja näinud osalevate gümnasistide säravaid silmi. Olen saanud võimaluse tutvuda ka gümnasistide asjalike, analüüsivate seisukohtadega riigikaitse ja kaitsetahte vajadustest. Selle kogemine on minule korvanud mitmekordselt ettekande ja loengu ettevalmistamise aja ja vaeva.

Loome meie gümnasistidele võimalused, et meil kõigil tekiks veendumus, et tänased gümnasistid ei ole teisest puust kui olid vaarisad.

HILLAR METSA METSIK MAAILM

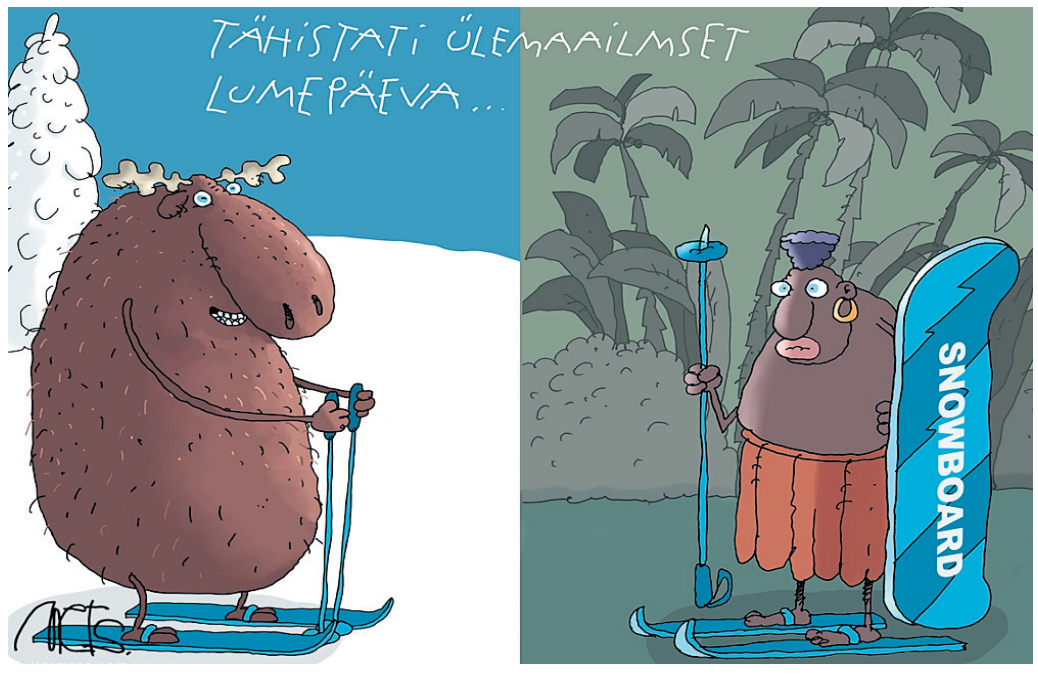

MIS MEIST SAAB: neljas lugu. Kirjandusteadlasest teenindaja

Mina, magistrikraadiga klienditeenindaja

Katrina Helstein
klienditeenindaja

Foto: Shutterstock

Ma olen kirjandusteaduse magister. Töötan täiskohaga klienditeenindajana üsna suures ketis. Ma ei tee midagi – vähemasti seda usub mu isa, arvavad mu head sõbrad, kinnitab ka avalik arvamus ja vahel palganumbrit vaadates on tunne, et sama arvab ka meie firma tegevjuht. Ma lihtsalt seisan letis, kas pole?

Pärast üüri ja arvutiliisingu maksmist jääb minu palgast, mis on 362 eurot ja 75 senti, alles ligi 160 eurot. See tähendab, et võin kasutada elamiseks-söömiseks 40 eurot nädalas ehk 5,71 eurot päevas. Kindlasti on ka teisi, kelle olukord on veel hullem. Üks töökaaslane maksab korterilaenu ja kogu palk lihtsalt lähebki sellele. Sellest, et mõnel on veelgi hullem, on ajakirjandus kirjutanud viimane kuu aega. Seda, et 320-eurose miinimumpalgaga ei ela ära, ei maini keegi kuskil.

Kaks eurot ja 25 senti

Minu tööaeg on graafiku alusel. Üks vahetus kestab 12 tundi: hommikul poole kümnest õhtul poole kümneni. Mul on viisteist tööpäeva kuus. Me peame kõigega kursis olema: peame oskama soovitada, mida kinkida viieaastasele lapsele; peame teadma viimaseid filme, muusikat, nüüdiskirjandust, lauamänge. Meie tunnipalk on kaks eurot ja 25 senti – raha, mille eest saab kohvikus tassi kohvi.

Möödunud aastal kallinesid toiduained 5,9%. Ma ei hakka rääkima, kui palju on tõusnud elektri hind. Mul ei ole raha, et osta endale ise talvesaapad – või kui, siis ostan kasutatud ja pean nad üsna pea ära viskama, sest neid on enne mind päris palju kasutatud. Mul ei ole raha, et ise riideid osta. Kuna ma olen piisavalt kõhn, siis õnneks mahutan enda ära kõikidesse vanadesse riietesse, mis mu sõbrannad minuga välja vahetavad, või siis käin Tartus Anna Haaval (koht, kuhu saab viia ja kust saab tuua kasutatud asju – toim). Rääkimata ühest uuest raamatust kuus või teatrietendusest, mida tahaks üle pika aja külastada oma raha eest, mitte aga vabatahtliku kaastöö eest (näiteks rebides teatrisaali ukse ees piletikontsi, mille tasuks on etenduse nägemine). Aga jah, etendust ei saaks ma niikuinii normaalsetes riietes vaatama minna, sest isegi sukkpüksid tuleb isa raha eest osta.

Võin kasutada elamiseks-söömiseks 40 eurot nädalas ehk 5,71 eurot päevas.

Õnneks on firma tegevjuht lubanud kümneprotsendist palgatõusu. Seda tahaks näha küll, aga mitte ainult seda.

Tass kohvi

Kui ma ütlen oma isale, et tahaks 28-aastaselt kasvõi natuke raha kõrvale panna või osta endale iseenda raha eest kingi, mis ei ole kasutatud, siis vastab ta, nagu enamik eestlasi, et otsigu ma endale rikas mees. Mu töökaaslane, kellel ilmselgelt ongi rikas mees, ütleb, et mingu ma Soome või kuhugi – mina, kes ma olen erialalt kirjandusteaduse magister, peaksin nüüd siis Soomes koristajaks hakkama. Meditsiiniõeks või arstiks on mul ju suhteliselt raske hakata.

Ühesõnaga, klienditeenindaja ei ole inimene. Mine mehele ja ole vait ja ülalpeetav või mine Soome ja ole vait ja mitte-eestlane. See on tänapäeva reaalsus.

Kas olete mõelnud, kuidas elavad klienditeenindajast üksikemad? Kõige raskem ongi nende olukord. Mu kirjandusteaduse magistrist sõbranna töötab ühes kirjanduse uurimiskeskuses ja teenib 500 eurot. Kui ta kaitseks doktorikraadi, saaks ta 20 eurot juurde. Mu sõber töötab raamatukogus ja saab 450 eurot. Ma tean keskealist naist, klienditeenindajat, kelle jaoks firma jõulupidu oli üle pika aja esimene kord, kui ta sai kõhu täis süüa.

Kui ma mõtlen sellele, mis saab kümne aasta pärast, hakkab hirm. Kui Eestis jääb kõik nii nagu praegu, ei taha enamik siin enam elada. Teatud inimesed on saanud siin riigis oma positsiooni kätte. Ja neil on lihtne mõelda, et „nende teiste" tunnihind on tass kohvi. Klienditeenindaja ei ole inimene, koristaja Soomes on, rikas Eesti mees ka.

Räpane realism ehk Pole hullu

Külmkapis on kaalikas,
šokolaad, soolatud seened
aeg on räpast realismi täis

lootusega segi
homsest palgapäevast
isa ütleb, et sööma peaks
mina mõtlen, et hambaarstil
võiks ka kunagi käia
kasvõi selleks, et mitte
kunagi hambaid
söömiseks tarvitada

sõber ütleb, et otsi parem töö
tegelikult olen ma terve
teismeea unistanud
mitte kunagi
abielluda ega
regulaarselt süüa
noh et peaaegu nälgida

KÜTUSEVEO ÕPPETUND

Maksu- ja tolliametile oli Venemaalt kütuseveo piiramise korraldamine suurepärane õppetund, kuidas ei tohi asju korraldada. [...] Eesti kaudu Venemaalt kütust vedavate lätlaste ohjeldamiseks piisanuks mõnest valitsusevahelisest kokkuleppest, ent ju pidasid vastutavad ametnikud seda liiga keerukaks, et oma rahvale noa selga lõid. **Võrumaa Teataja**

RIIGIAMETITE KOLIMISE PLAANI TULEVIK

Kohalikud IRL-i kandidaadid suruvad seda tagant ja ilmselt lubab ka mõni konkurent teha „kõik endast oleneva", et riigi töökohti kodulinna meelitada, kuid hiljemalt oktoobri teiseks pooleks on teema oma aktuaalsuse kaotanud.

ARVED BREIDAKS (PÕHJARANNIK)

EUROOPA JA MALI

Kui Pariis ei saa Euroopa partneritelt midagi peale vennaliku õlalepatsutuse ja mõne transpordilennuki, siis on EL-is midagi valesti. Euroopa huvides on tõesti takistada islamiste ja terroriste Malit üle võtmast.

MARTIN WINTER (SÜDDEUTSCHE ZEITUNG)

MIS MEIST SAAB: viies lugu. Tööd otsiv sotsioloogiamagister

Intellektuaalide hea uus leib

Rene Mäe

sotsioloogiamagister

Möödunud kevadel omandasin Tallinna ülikoolis sotsioloogia magistrikraadi (sekka semester Soomes ja Tartu ülikoolis). Ülikoolis õppimisega paralleelselt õnnestus mul teha võrdlemisi palju erialast tööd, nende seas osalemine teadusprojektis uurijana, õppejõutöö ja õpetajatöö keskkoolis, teadusartikli avaldamine, ning saada ka kaks arvestatava suurusega stipendiumit iseseisvaks tegevuseks. Hoolimata sellest, et teadusmaailm hakkas koduseks muutuma, otsustasin, et püüan kuue aasta pikkuste õpingute järel tegutseda akadeemilisest maailmast väljaspool.

Kaitsesin magistritöö juuni algul. Seejärel töötasin vabatahtlikuna ühes Prantsusmaa siidrifarmis. Tulin Eestisse tagasi detsembri alguses ning olen viimase kuu sisustanud elukoha- ja tööotsingutega. Nii olen hakanud märkama sarnasusi töö- ja kinnisvaraportaalide vahel. Mõlemad jätavad mulje, et häid pakkumisi on tuhandeid – vali ainult sobiv ja kandideeri! Aga eks „kõik ju teavad", et „päris" töö- ja elukohapakkumised pole ealeski liikunud mitte portaalides, vaid seltskondlikel sündmustel ja tuttavate-tuttavate kaudu.

Töö- ja kinnisvaraportaalid jätavad mulje, et häid pakkumisi on tuhandeid.

Aga kõik teavad, et päris töö- ja elukohapakkumised liiguvad eeskätt tuttavate kaudu.

Praeguseks olen lennutanud CV kahte raamatupoodi – esimese puhul otse juhatajale, pärides vabade töökohtade järele (eitav vastus), teisele kandideerisin avaliku konkursi alusel (ei kutsutud töövestluselegi). Ma ei ole välistanud klienditeenindajana töötamist, ainukeseks kriteeriumiks on see, kuivõrd töö jätab aega ja ruumi enese harimiseks ja iseseisvaks mõttetööks. Nii olemegi (teiste kõrgharitud töötute) sõpradega mõnele peole, kunstinäituse avamisele või raamatuesitlusele minnes naljatanud, et läheme vaatame, ehk saab mõne põneva tööotsa ja leibagi lauale.

See, kes anub tööd

Kuna võin nüüd öelda, et olen vähemalt teatud piirini mentaalselt ja sotsiaalselt läbi tunnetanud sotsiaal- ja humanitaarteadustes kõrgharitud töötu perspektiivi igapäevaelule, panustan viimaseil päevil üles kerkinud selleteemalisse arutelusse.

Sotsioloog Airi-Alina Allaste pakkus oma artiklis „Noor, haritud ja töötu?" (EPL/LP 12.01) häid kontekstiloovaid tõlgendusi. Näiteks: hariduse kättesaadavuse tõus ei too tingimata kaasa suuremat tööhõivet ega garanteeri kõrgharitutele (erialast) tööd; mitmes valdkonnas tegutsemine on muutumas tavapäraseks, eriti kultuurisfääris. Ta väidab, et „tänapäeva ühiskonna haavatavaim rühm ei ole proletariaat, vaid prekariaat – kelle sekka kuuluvad sageli ka haritud inimesed, kes ei leia sobivat tööd". Niisiis – kes on prekariaat?

Sotsioloog Andrew Ross väidab, et prekaarsus on tuletatud ladinakeelsest sõnast *precor*, mida võiks sõnasõnaliselt mõista kui „olema sunnitud oma töö säilitamist anuma ja paluma". Üldiselt viidatakse prekaarsuse mõistega kõikvõimalikele ebakindlatele, paindlikele ekspluateerimise kujudele: illegaalsest, hooajalisest ja ajutisest töötamisest kuni kodustele või ajutistele töödele, mida tehakse alltöövõtjana, vabakutselisena või nn iseendale tööandjaks olles.

Muuhulgas tähistatakse selle mõistega ajutisuse ja ebakindluse laienemist töömaailmast väljapoole: probleemseks osutub eluaseme leidmine, tervisliku (sotsiaal)elu alalhoidmine. Ehkki nii Eestis kui ka mujal on prekaarsuse mõiste leidnud laialdast kasutust kunstiringkonnas ja kultuuritöötajate töömaailmale keskenduvas uurimistöös, on seesama Andrew Ross täheldanud, et mõistet võib laiendada üha enam ka intellektuaalsele tööle ülikoolides ja laiemalt teadusmaailmas, kus tööleping ja teadusprojektid pea eranditult tähtajalised ning kus sageli otsitakse ülikoolitöö kõrvale ka lisasissetulekut.

Kui lugeda Margus Kiisi artiklit Eesti Ekspressis („Proletariaadi diktatuur", 17.01), tundub, et prekaarsuse mõiste seletusjõud ei pruugi olla sugugi väike ka Eesti teadustöötajate puhul. Juhtubki, et me ei räägi enam konkreetsest rühmast, kes vajab „abi" ja tähelepanu (humanitaarid, kunstnikud), vaid töövaldkondade ülesest nähtusest, mis võib mõne aja möödudes tabada kasvõi IT-sektori inimesi, kes töötavad samuti projektipõhiselt ning saavad ladusalt tegutseda ka enda keele- ja kultuuriruumist väljapool.

Allaste pakub välja *liberal-arts*-tüüpi õppekavade juurutamise, Kiis soovib õppejõudude palgatõusu ning Linn Nagel („Kuidas ma tööd otsin", EPL 15.01) ootab rohkem usaldust potentsiaalsetelt tööandjatelt; mina aga arvan, et mõistlik on jätkata arutelu ning oodata mõne tööta reaalteadlase, inseneri või IT-haridusega noore töötu lugu oma igapäevaelust. Võib-olla ilmneb siis, et tegemist ei ole vaid mõne üksiku filosoofi, sotsioloogi või ajaloodoktorandi probleemiga.

„Mis meist saab?"

... on artiklisari, kus Eesti noored räägivad oma väljavaadetest tööturul ja Eesti ühiskonnas.

Sarja avaloos („Tahan Iirimaale tagasi", 9.01) kirjutas Carmen Palmiste, et talle kui noorele emale on Eestis probleemiks pikk lasteaiajärjekord ja madal palk, mis sunnib väikelapse ema korraga kolmes kohas töötama.

Sarja teises loos („Noor, haritud ja töötu?" 12.01) kirjutas sotsioloog Airi-Alina Allaste sellest, kuidas haritud noorte erialased väljavaated tööturul on halvenenud paljudes arenenud maades.

Kolmandas loos („Kuidas ma tööd otsin", 15.01) kirjutas Tallinna ülikooli filosoofia erriala lõpetanud Linn Nagel, kuidas ta juba kuus kuud töötuna arvel on ning kuidas tööandjad ei kipu varasema kogemuseta noori usaldama.

Täna ilmuvad sarja 4. ja 5. lugu. Hea lugeja – kui tunnete, et soovite selles artiklisarjas oma kogemusest kirjutada, palun võtke toimetusega ühendust arvamus@epl.ee

KAS EESTI MAAKONNALEHED nõuavad „teemapüstituse käsitlemise" eest reklaami ostmist?

Karvamütsi sündroom ja maakonnalehed

Mart Raudsaar

Eesti ajalehtede liidu tegevdirektor

Üle-eelmisel nädalal meenus mulle taas Nõukogudeaegne anekdoot seltsimehest, kes oli kaotanud oma karvamütsi ja otsis seda taga. Kui ametiühing mõni aeg hiljem kommunaalkortereid jagama hakkas, jäi seltsimees korterita, sest temaga seostus mingi probleem. Eks korteritahtjaid oli teisigi, kuid üldsusele oli jäänud tõepoolest ettekujutus, nagu oleks seltsimehega mingi jama ja ta peaks nimekirjas veel ootama, ehkki asja täpsemat olemust keegi ei mäletanud või ei soovinud mäletada.

Karvamütsi sündroomi vältimiseks pean profülaktiliselt käsitlema süüdistust, mille püstitas Facebookis ühe Eesti suhtekorraldusfirma juht, kelle nimi ja firma jäägu siinkohal kordamata, sest ma ei soovi tema isikule liigset tähelepanu. Nimelt: kas on „viimase aja suundumus", et Eesti maakonnalehed nõuavad „teemapüstituse käsitlemise" eest reklaami ostmist?

Faktivaba süüdistus

Kui see oleks nõnda, siis tähendaks see ei rohkem ega vähem kui võimalust osta ajalehtedes uudiseid.

Järgnenud diskussioonis postituse autoriga ei kuulnud ma süüdistuse kinnituseks mitte ühtegi fakti peale väite, et vaevalt ükski maakonnaleht seda avalikult tunnistada soovib.

Kui oleksin saanud autorilt konkreetsed faktid ja need oleksid puudutanud mõnda Eesti ajalehtede liidu liikmeslehte, siis saaksime me reklaami hea tava leppe rikkumisega tegeleda ja seeläbi paremaks muutuda. Praegu aga jäi õhku ränk kahtlus, mille kummutamiseks võtsin ühendust maakonnalehtede peatoimetajatega ja palusin nende kommentaare. Saabunud kirjad kinnitasid minu veendumust, et samuti nagu Eesti suuremate väljaannete toimetused, pole ka maakonnalehtede toimetused ostetavad.

Seevastu kogunes peatoimetajate kirjadest hulk näiteid selle kohta, kuidas eri huvigrupid püüavad toimetusi mõjutada, mida juhtub alates majanduskriisi algusest üha sagedamini ja sagedamini. „Ei möödu ühtegi nädalat, kui mõni suhtekorraldaja ei sooviks lehte paigutada suhtekorralduslikku kirjutist või müügijuht ei prooviks uudise pähe sokutada reklaamteksti," kirjutas üks peatoimetaja.

Ma ei kuulnud süüdistuse kinnituseks muud kui väidet, et vaevalt keegi seda tunnistada soovib.

Sellised materjalid peavad olema lahus toimetuse materjalidest, mis teenivad avalikke huve.

Iseenesest pole neis materjalides midagi halba, ent kui nende eesmärk on teenida ühe või teise ettevõtte või isiku huve, siis peab selline materjal olema lahus toimetuse materjalidest, mis teenivad sõltumatult avalikke huve. Sellepärast saadetakse sellise materjali pakkujad reklaamiosakonda, kus nad võivad osta reklaami või kommertsteksti, mis on vastava päisega muudest toimetuse tekstidest eraldatud.

Reklaamitoimetuse roll

Ent see ei tähenda, et toimetus võtaks siis kohustuse samal teemal uudiskülgedel kirjutada. „Meil on selgelt reklaamitoimetusele öeldud, et nemad ei saa sõlmida kokkuleppeid artikli avaldamiseks ja et toimetus on sõltumatu ja teeb ise otsuseid, milliseid teemasid nad peavad uudisväärtuslikuks," kirjutas teine peatoimetaja.

Kas samasugune tava on valdav ka Eesti ajalehtede liitu mittekuuluvates munitsipaallehtedes ja vallalehtedes, julgen kahelda. Aasta alguses rääkisin ühe endise vallalehe peatoimetajaga, kes kaotas töö seetõttu, et oli aastaid proovinud viljeleda sõltumatut toimetusepoliitikat ja see ei meeldinud uuele vallavanemale. Võimalik, et just niisugused juhtumid hägustavad ajakirjanduse autoriteeti tervikuna. Samal ajal tean ka positiivseid näiteid linna- ja vallalehtedest, kes püüavad vältida varjatud kommertsreklaami (näiteks Tallinna Nõmme linnaosa leht suudab end reklaamimüügist peaaegu ära majandada) ja kus eksisteerib poliitiline pluralism.

Kvaliteetse ja lugeja huve teeniva ajakirjanduse eeldus on majanduslik ja poliitiline sõltumatus. Ilmselt peab Eesti ajalehtede liit seda väärtust mitte üksnes meie liidus, vaid ka ühiskonnas tervikuna senisest rohkem esile tõstma, et lugejad suudaksid paremini eristada, kes on kes, ja oskaksid välja naerda karvamütsi sündroomi, ent ühtlasi nõuda ajakirjanikelt head tööd.

Toimetaja: Kaarel Kressa, tel: 680 4400, e-post: kultuur@epl.ee

ARHITEKT BASULTO AVALIK LOENG

Maailma enimkülastatud arhitektuuriportaali www.archdaily.com asutaja ja peatoimetaja David Basulto annab täna kella 17–18.30 Tallinnas okupatsioonide muuseumis, Toompea 8 avaliku loengu „Arhitektuur ja meedia – arhitektide uued võimalused muutuval meediamaastikul". Järgnevat vestlust modereerib Carl-Dag Lige Eesti arhitektuurikeskusest. **EPL**

LENNAL ROLL LOUHIMIEHE FILMIS

Soome filmilavastaja Aku Louhimiehe uues filmis „8-pallo" mängib väikest kõrvalosa ka Eesti lauljatar Lenna Kuurmaa. Filmi, mis jõuab Soome kinodesse 22. veebruaril, näidatakse esmakordselt 30. jaanuaril Rootsis Göteborgi rahvusvahelisel filmifestivalil, vahendab Vanilla Ninja blogi. Kuurmaa on varem Louhimiehega koostööd teinud filmis „Vousaari". **DELFI**

LUKAS ERM-IS TÖÖL

Tänasest alustab Eesti Rahva Muuseumi juhina tööd endine minister ja riigikogulane Tõnis Lukas. Senine ERM-i direktor Krista Aru teatas ametikohast loobumisest oktoobris ja lahkus 9. novembril. **EPL**

Uus Tarantino on parem kui viimati

Schultz (Christoph Waltz) õpetab Djangole (Jamie Foxx) inimeste küttimist. Foto: kaader filmist

Arvustus

Kaarel Kressa
kaarel.kressa@epl.ee

Kättemaksuvestern kujutab lavastajale tavapärasel viisil totrate dialoogidega vürtsitatud verevalamist.

Kaks tundi ja nelikümmend minutit retrostiilis *trash*-filmile, kus vabakslastud ori hulga valgeid orjapidajaid maha kõmmutab? No on sel Tarantinol alles suurushullustus, niikuinii koosneb film ainult tobedatest jutuajamistest ja totruseni stiliseeritud vägivallast, täpselt nagu „Kill Bill" ja „Vääritud tõprad". Umbes nii oli mul plaan kirjutada, enne kui ma „Vabastatud Django" päriselt ära vaatasin. Tegelikult selgus, et kultuslavastaja uus film on kõvasti parem kui mitu viimast.

Lisaks vältimatule kõmmutamisele ja absurdihuumorist kantud dialoogidele tahtis Tarantino seekord veidi ka teada-tuntud ühiskondlikke vastuolusid torkida. Tegevus toimub paar aastat enne Ühendriikide kodusõja algust ja pahade rollis on orjapidajatest lõunaosariiklased. Tänagi lasevad üsna paljud ameeriklased konföderatsiooni lipul lehvida ja ka Ku Klux Klanil on 5000 liiget, neile Tarantino tõlgendus kindlasti ei meeldi. Filmis laseb vabastatud Django (Jamie Foxx) koos sakslasest pearahakütiga (Christoph Waltz) maha suure hulga valgeid ameeriklasi.

Ülbe neeger

Nagu Djangole korduvalt toonitatakse, on valgete pihta tulistav neeger väga ohtlik pretsedent. See on täiesti teine asi kui näiteks tumedanahaliste kaakidega võitlev Chuck Norris, ja nii on ka Fox News teose brutaalsusest rabatud. Liberaalid jälle leiavad, et orjandust käsitledes tuleks olla ettevaatlikum – miks enamik neegreid filmis nii lollid ja orjameelsed on? Miks üldse kasutab Tarantino nii palju sõna *nigger*, kui ta teab, et see viib Spike Lee närvivapustuse äärele? Palju tõsiseid küsimusi, kuid need on paraku suunatud täiesti süüdimatule adressaadile.

Mürgiseima sarkasmi objekt on aga Samuel L. Jacksoni vana majaneeger Stephen.

Esimestest sekunditest alates tunneb ära 1960-ndate lõpu ja 1970-ndate märulite esteetika, heliribas on kasutatud mitut uut pala filmimuusika legendi, 84-aastase Ennio Morricone sulest. Viidete ja kummarduste hulk sellega ei piirdu, üks selgemaid tsitaate on Ku Klux Klani rüütlite ratsutamisstseen, mis parodeerib Griffithi „Rahvuse sündi". Eepilise sissejuhatuse järel algab kukluksside vahel võrratu, monty-pythonlik arutelu kostüümi plusside ja miinuste üle. Itsitamisväärseid kohti leidub küllaga, kõige mürgisema sarkasmi objektiks on aga Samuel L. Jacksoni mängitud vana majaneeger Stephen, kes on orjandusliku ühiskonnaga ülimalt rahul. Filmi veab põhiliselt aga Foxxi ja Waltzi paarisrakend. Foxxi kanda jääb metsiku pilgu ja vähese jutuga vesternikättemaksja sirgjooneline roll ja Waltz on tema veidrikust mentor, kes on valmis iga lurjusega enne tolle tapmist ohtrasõnalist *smalltalk*'i pidama. Endise hambaarsti King Schultzi maneerid sarnanevad märkimisväärselt nats Hans Landa omadega Tarantino „Vääritutes tõbrastes", aga seekord on sakslane plussmärgiga tegelane. Uuesti luuakse ka „Vääritute tõbraste" pingeid kruviv koogisöömisstseen. Sõbraliku jutuga saatana osas on hoopis DiCaprio mängitud härra Candie, keda ootav verine lõpp on muidugi enesestmõistetav.

Uudne, kuid klassikaline

Klassikalise kättamaksunarratiivi vahele suskab lavastaja ebatüüpilisi lahendusi ja kummalisi detaile. Milliseid täpsemalt, ei saa ilma üllatusi rikkumata hästi seletada. Aga pöörake tähelepanu härra Candie alluvatele, üks neist vaikivatest nägudest tundub ülejäänutest kuidagi eristuvat. Kas sellel detailil võib olla mingisugune varjatud tähtsus ja mis saab sellest tegelasest filmi lõpuks? „Vabastatud Django" ongi seetõttu neetult hea žanrifilm, et suudab žanri poolt dikteeritud raamides vaatajat ikkagi üllatada ja intrigeerida. ●

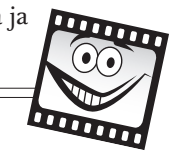

„Vabastatud Django"
R: Quentin Tarantino
O: Jamie Foxx, Christoph Waltz, Leonardo DiCaprio

Lilltikandid on relvaks vägivalla vastu

Šoti kunstnik segab militaarset õrnaga ja klišeelikku mehelikkust naiseliku käsitööga.

Tanel Veenre
tanel.veenre@epl.ee

Duncan Robertson on šoti skulptor ja *performance*'i-kunstnik, kes nüüd Tallinna maabunud oma tikandite ja telkkleidiga. Veel täna ja homme saab HOP-galerii seintel näha seeriat ümmargusi tikkimisraame, millel paugutavad lilledega tikitud tankid. Mulje on eelkõige kummastav ja iroonilline. Ühelt poolt on teema – relvad ja õied – ju klišee, jõulistele kontrastidele üles ehitatud antimilitaristlik seisukohavõtt. Kuid siin hakkavad mängima detailid, tankide monotoonsus ja abitus ning nutikad kombinatsioonid lillemustritega tekstiilil. Valdav osa halle tanke ongi esmapilgul pigem varjul, lillede barokne lopsakus tungimas esile. Teadmine, et suure tikkimistöö (peamiselt varsja ristpiste) taga on üks turjakas šoti härra, annab näitusele tugeva lisavärvingu: mees teeb naiskäsitööst tõsise kunsti. Niidi ja nõelaga sõjakoleduste vastu!

Ümmargustel tikkimisraamidel paugutavad lilledega tikitud tankid.

Näituse saatetekst osutab, et seeria „Blooming War!" (väga õnnestunult eestindatud kui „Õitsev needus") sai tegelikult alguse kunstniku lapsepõlvest, mil ta oli lummatud vanaemalt mälestuseks saadud tikitud lillemotiividega tervituskaartide albumist. Need kaardid oli vanavanaisa saatnud sõja ajal Prantsusmaa rindelt oma tütrele: „Selles on midagi üliliigutavat – neis niivõrd õrnades tikitud lillepiltides, mis on saadetud Prantsusmaa lahinguväljalt. Olen kunstnikuna võtnud oma ülesandeks muuta kombatavaks sääraste kujundite liigutava olemuse."

Galerii keskel on objekt „Camp"/„Laager", mis väga nutikalt sunnib meid käima, nina vastu tikandeid, saades käsitööst osa võimalikult vahetult. See väiksesse galeriisse surutud pruutkleit tundub olevat üks kunstniku juhtmotiive, millega ta on näiteks end jäädvustanud ka tormisel kaljurinnatisel. Selles kummitama jäävas kaadris on eksistentsialistlikku tragikoomikat ja olukordade alasti abitust. ●

Duncan Robertson
„ÕITSEV NEEDUS"
22. jaanuarini
HOP-galeriis

Robustne *versus* õrn – kes võidab? Fotod: Tanel Veenre

CHASE & STATUS EESTIS

23. veebruaril esineb Saku suurhallis Eestiski suure publikuhuvi osaliseks saanud, maailmas enim kuulsust kogunud *drum'n'bass*'i ja *dubstep*'i viljelev duo Chase & Status.

KINONÄITUS PÄRNUS

Homme avatakse Pärnu muuseumis näitus „Lähme kinno! Kuurist kobarkinoni – sajand eesti kinoarhitektuuri". Vanimad fotod on esimestest kinodeks ehitatud hoonetest 1908. aastal.

FILA KAMMERKOORI „KOYAANISQATSI"

Homme ja kolmapäeval osaleb Eesti Filharmoonia kammerkoor koos Philip Glass Ensemble'i ja Põhja-Hollandi sümfooniaorkestriga kultusfilmi „Koyaanisqatsi" kontsertlinastusel Groningeni De Oosterpoorti kultuurikeskuses Hollandis. Dirigent on Michael Reisman. Meditatiivses sõnadeta filmis vaadeldakse inimese, looduse ja tehnoloogia omavahelisi suhteid. **EPL**

MULGI LUULE ÕHTU

Homme kell 17 esitletakse Tartu kirjanduse majas Mulgimaa autorite uusi kogusid. Maria Helen Känd kirjutas raamatu „Üle ääre" ja Jaak Kõdar teose „Homme on minevik". **EPL**

Andropov – poliitbroileri hall elu

Ajalugu

Andrus Kivirähk
kirjanik

Seniilse supervõimu juhiks tõusnud vanal ametnikuhingel puudus tegelikult elulugu, seda asendas ankeet.

Juri Andropovi tähetund saabus 1982. aastal kauaaegse N Liidu juhi Leonid Brežnevi surmaga, misjärel ta uueks juhiks valiti. Paraku üürikeseks ajaks, sest umbes aasta pärast tuli temalgi Kremli müüri äärde puhkama minna. See põgus võimuperiood ongi ainus põhjus, miks Andropovi elulugu kirja panemist väärib. Üliriigi juhist ju ikka kirjutatakse! Seda enam, et lühikeseks jäänud valitsusaeg tekitab paratamatult legende: mis oleks olnud, kui... Kui Andropov oleks pääsenud võimule terve mehena ja viinud ellu oma plaanid... Kui ta oleks saanud oma visioonid teoks teha...

Tõde on paraku selles, et polnud sellel Andropovil mingeid visioone ega plaane. Tegemist oli ühe tüüpilise halli ja igava ametnikuhingega, ehtsa parteibroileriga, kelle kogu elu möödus pruunide seinapaneelidega üle löödud kabinettides. Mingit muud tööd peale parteitöö polnud ta elus teinud. Hommikust õhtuni koosolekud, nõupidamised, lõputud dokumentide kooskõlastamised, töö kaadriga... Tegelane mõnest Kafka raamatust. Ainus põhjus, miks selline inimene vutlaris võimule tõusis, oli see, et teda ümbritsesid samasugused vettinud bürokraadid, sama vanad ja sama tõbised.

Andropov (keskel) koos kaitseminister Dmitri Ustinovi ja ministrite nõukogu esimehe Nikolai Tihhonoviga Foto: RIA Novosti

Mees nagu udu

Nõukogude riigi ajalugu algas kahtlemata värvikalt, oli tormi ja tungi, eredaid karaktereid ja poliitilisi geeniusi. Stalini ajale andis mingi jubeda võlu Juhi enda deemonlik-paranoiline isiksus ja teda ümbritsev maffiaperekond, kus kõik närisid kõigi kõrisid ja verd pritsis taevani. Samast seltskonnast oli tegelikult pärit ka Stalini järglane Hruštšov, kes ühendas oma isikus külameheliku jämekoomika ja lennukad visioonid. Brežnevi puhul jäi alles veel vähemalt koomika, Andropovil polnud sedagi. Ta ei joonud ega suitsetanud, ei võtnud altkäemaksu, tal puudusid igasugused pahed ja inimlikud nõrkused. Oli vaid piiritu austus ülemuste vastu, täpsus ja töökus, millel paraku polnud mingit loovat väljundit.

Leonid Mletšin on Nõukogude Liidu ajaloost palju kirjutanud, eesti keeleski on ilmunud raamatud Brežnevist, KGB esimeestest, välisministritest. Mletšin valdab teemat, aga kuna tegelased ja sündmused kattuvad, siis sarnanevad tema raamatud legomajadega, kus suurelt jaolt samadest klotsidest on kokku laotud uued hooned. Selles pole iseenesest midagi halba, kordamine on tarkuse ema. Ja Andropovi puhul päästab see raamatu, sest Andropovi isik üksipäini oma elulugu välja ei kannaks. Ta on selleks liiga kahvatu ja igav.

„Andropov"
Leonid Mletšin
TÕLKINUD MARGUS LEEMETS
VARRAK

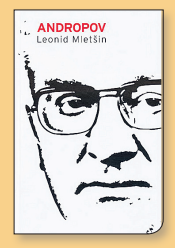

Mõlema jalaga piduril

Iseenesest elas Andropov ju huvitaval ajal. Ta oli Ungaris suursaadikuks, kui seal 1956. aastal rahutused puhkesid. Ta oli Praha kevade päevil KGB esimees. Aga ta täitis ikka ja alati üksnes piduri rolli, tema eesmärk oli kõik elu edasi viivad protsessid likvideerida, avatud aknad kinni toppida ja endises läppunud atmosfääris edasi istuda. Ise ei algatanud ta midagi, tahtis hoopis, et miski ei muutuks. Andropovil polnud ette näidati ainsatki positiivset algatust, tema tegevusest sündis ainult kurja. Tema oli üks neist, kes päästis valla Afganistani sõja; tema oli see, kes suurendas mõõdutundetult KGB aparaati ja kuna neil midagi targemat teha polnud, pani nad intelligentsi taga kiusama. Aga ka seda kurja tegi ta igavalt, halli ametniku kombel, lips ees ja prillid ninal. Ta oli püüdlik, tuli oma kabinetti hommikul vara ja lahkus hilja öösel, kogu aeg tegi midagi, töötas palehigis, ise oma haigete neerude tõttu enam-vähem invaliid, aga tulemus oli null.

Ka kurja tegi Andropov igavalt, halli ametniku kombel, lips ees ja prillid ninal.

Jah, ajalukku ta tänu oma ametipostile läks. Ja temast kirjutatakse ka raamatuid, mida lugedes saab hea pildi Nõukogude Liidu lõpuaastail Kremlis valitsenud armetusest.

Mul on tunne, et Andropovi järglasest Tšerenenkost pole enam üldse midagi kirjutada.

Kõik naised on ohvrid?

Krimi

Tuuli Jõesaar
ajakirjanik

Naise roll on krimkades enamasti kitsas. Naine on ohver. Raamatusse jõuab ta laibana, sageli seksuaalselt väärkasutatuna.

Sotsiaalse sõnumiga kriminullis on naist juba lapsepõlvest saati igal moel ahistatud ja alla surutud. Kui naine pole laip, siis jääb talle enamasti kõrvaltegelase roll kas armuobjektina või muidu abitu udupeana. Sellised jaotused portreteerivad kujundlikult naise rolli ühiskonnas. Utreeritult, aga siiski.

Ka Jo Nesbø „Lumememmes" on kõik laibad naised ja nende surm taas kord seotud seksuaalsusega. Aga värskendava liigutusena toob kirjanik sisse ka ühe naisuurija – karmi ja asjaliku, kuid seejuures naiselikkuse säilitanud Katrine Bratti. Tema annab raamatule hoopis värskema hingamise ja tasakaalustab peategelast, tüüpiliselt üheplaanilist joodikust *die-hard*-meespolitseinikku Harry Holet.

Tegemist on klassikalise sarimõrvariromaaniga ja kuna kirjanik on norralane, võib selle kenasti liigitada Skandinaavia *crime noir*'i alla. Nesbø kannab žanrimääratluse auga välja. Raamatu tegelased on sünged, neid vaevab ahastus nii ühiskonna kui ka enda pärast. Kogu õhkkond on täis ängi, ilmastik toetab seda kõleda talvega ja kõige taustal avaneb kiirestiarenev, mitmekihiline ja vägevaid süžeepöördeid täis mõrvalugu. Raamat on tõesti ülimalt põnev ja tapjat naljalt enne lõppu ära ei arva.

Skandinaavia krimikirjanduse tunnus on süngus, võikus ja komplitseeritus.

Kui tahta millegi üle nuriseda, siis see ongi pakutava tulevärgi suurejoonelisus. Skandinaavia krimikirjanduse tunnus on süngus, võikus ja komplitseeritus ning paistab, et sellega kiputakse üle pingutama. Nesbø paneb oma sarimõrvari õlgadele sellise tegevuskoorma, et ühe laiba tekitamiseks peab too kõvasti pingutama ja higistama. Kuidagi liiga keeruline on ta tegutsemismuster. Süžeepöördeid on hirmus palju, ikka selleks, et saaks asja veel segasemaks ajada ning tegelaste ja vihjete kõikmõeldavad seosed ära kasutada. Ei suuda Nesbø mööda hiilida ka ühest peamisest karist, mis hakkab krimilugejat tüütama: kas ikka tõesti peab igas raamatus olema vähemalt üks ohukoht peategelase lähedastega? Lugeja saab kurjategija hirmsast olemusest ja vajadusest ta kinni nabida niigi aru. Ei ole vaja seda talle puust ja punaseks ette teha, lastes kurjategijal lõppakordina rünnata peategelase vanaema, kassi, koera, abikaasat või mõnda muud lähedast.

„Lumememm"
Jo Nesbø
TÕLKINUD SIGRID TOOMING
VARRAK

Kõik see on siiski blaseerunud krimilugeja nurin, kes otsib aina uusi lahendusi žanrist, millel pole nende pakkumiseks kuigi palju võimalusi. Kokkuvõttes on Nesbø „Lumememme" kirjutades saavutanud Skandinaavia krimikirjanduse väärika taseme ja seda raamatut võib rahulikult avalikus kohas lugeda – pole põhjust häbeneda.

Toimetaja: Kaarel Kressa, tel: 680 4400, e-post: kultuur@epl.ee

Püüdes mõista kadunud tütart

Arvustus

Fagira D. Morti
kirjanik

Vähihaige isa ja enesetapu teinud tütre lugu käsilteb suuri küsimusi elegantselt ja ilma pateetikata.

Detsembris maailmalõppu oodanud müstikud ei tõtanud õnneks enesetappu sooritama nagu Raua tegelased. Foto: Reuters

Arvan, et selle romaaniga on Rein Raud eesti kirjanduse praeguses hetkes auga ära teeninud tiitli „elav klassik". Eks neid elavaid klassikuid on teisigi, näiteks Mihkel Mutt, Ene Mihkelson, Tõnu Õnnepalu, Mats Traat, Andrus Kivirähk... Aga need teised mainitud on kirjanduse poole pealt nagu raskekaallased, juba pikka aega nii-öelda „päris" kirjanike rivis, nende seas, kellel on oma kindel käekiri ja andunud lugejad. Kirjanik Raud on oma kindlat publikut siiamaani veel otsimas olnud. Nüüd on kõikidel klassikalise juttuvestva kirjanduse austajatel aeg Rein Raua „Rekonstruktsioon" pihku võtta ja lugeda ning sellega avaldada tunnustust uuele tähele meie proosataevas.

Raua jutustamislaad on väga visuaalne, kuid samas siiski kirjanduslik, mitte filmilik. Tekst voolab ladusalt, on tunda, et selle on kirja pannud intelligentne inimene, ta on teinud seda läbimõeldult, kuid mitte liiga hillitsetult. Õigupoolest oleks parem seda raamatut lugeda jupikaupa, mitte neelates. Siis hakkavad raamatu kaante vahele kogutud kirjeldused ja olustik, selle tegelaste hingamise rütm ja mõttemaailm kirjaridade vahelt välja imbuma, kirjaniku loodud mineviku lummav hõng võib hakata looritama praeguseid argiaskeldusi ja mõneks päevaks saab lugejagi elu teistsuguse hoo. Aga igaühel oma eelistused, seda raamatut võib ka neelata kui põnevusromaani, sest sündmustik on ju asjakohane, kuigi mingi päris tänapäeva normidele vastav põnevusromaan see pole, seda just tempo mõttes.

Vanamoodne aeglus

Lugeja viiakse küll kohe esimestel lehekülgedel kurssi sellega, mis ees ootab. On aimu, et ehk on tegu mingi ususekti massienesetapu või millegi muu kriminaalsega, ja on lootus, et asi saab lahenduse. Moodne krimka nõuaks, et sündmusteahel hakkaks kohe kiiresti ja kaleidoskoopiliselt arenema, lugejat peaks tabama üks vapustus teise järel, kuid siin pakub autor lopsaka burleski asemel süütu neiu esimest striptiisi. Minajutustaja viib lugeja vanamoodsa kombe kohaselt hoopis kaugele minevikku, ta ei rutta, jutustab hoolikalt oma noorusest, lapse sünnist, taustast. See on ühe perekonna lugu, ei midagi erilist, nagu minajutustaja kordab. See on isa lugu, kes püüab mõista oma tütart, oma elu, oma abikaasat, nende kõikide tegude summat. See pole targutav ega painavalt analüüsiv lugu, see on niisugust laadi jutustus, mille puhul väikesed kõrvalepõiked ei tundu üleliigsed. Ja muidugi on see otsimise lugu, siin on Suured Teemad, läbiva suure algustähega: Armastus, Surm, Usk ja Poliitika, Ellujäämine, Raha, Kombed, Perekond... Aga see kõik on serveeritud nii elegantselt, et ei muutu painavaks.

„Rekonstruktsioon"
Rein Raud
MUSTVALGE

Seedib hästi

Kindlasti kõnetab see teos rohkem keskealisi ja üle selle inimesi, umbes alates 35. eluaastast võib lugeja raamatust vabalt aru saada ilma joonealuste märkusteta. Ja siin on üks etteheide toimetajale – veidi oleks tahtnud siin teoses näha joonealuseid märkusi, oleks tahtnud näha seda, et mõeldud on ka nooremale lugejale, sellisele, kes oma lapsepõlvest Nõukogude aega ei mäleta. Kui juba romaani tegevustik on pandud kindlasse aega, kindlasse kohta, siis võiks niisuguseid teeviitu joonealustes olla. Ometi on romaan kirja pandud sellisena, et ei pea olema „vana peer", et seda teost mõista või lugeda. Autor on ju stiililt lugejasõbralik – tal on puhas väljapeetud keel, mis pole risustatud liigsete piruettide või seletust vajavate võõrsõnadega, lauseehitus on arusaadav ja kergesti haaratav, sündmused on selged, tegemist on hästiseeditava maitsva gurmeega, mille nautimiseks ei pea olema kogenud spetsialist.

Last but not least – see on ka väga ilus raamat. Aitäh Peeter Lauritsale foto ja Mari Kaljustele kujunduse eest.

REKLAAMID

KUI RÄNDAJA TALVISEL ÖÖL
Italo Calvino
Tõlkinud Eva Ingerpuu-Rümmel
304 lk, Koolibri

Te lähete raamatupoodi ja ostate Italo Calvino romaani „Kui rändaja talvisel ööl". See meeldib teile. Aga teie raamat osutub trükikoja praakeksemplariks. Te viite selle poodi tagasi ja saate uue asemele. Kuid uus eksemplar paistab kõnelevat hoopis teistsugust lugu. Proovite eelnevalt loetud raamatut üles leida, aga jõuate jälle hoopis uue loo juurde. Nõnda viib see postmodernistlik romaan teid läbi mitme erineva raamatu, sealhulgas läbi kriminulli ja armastusloo, satiiri ja erootikajutustuse, päeviku ja otsingujutustuse. Ent kõigi nende lugude kangelane olete teie, lugeja.

LOOMI KOGU ILMAST
Hans-Günther Döring
Tõlkinud Urmas Kaldmaa
14 lk, Koolibri

Kaunite piltidega illustreeritud suureformaadilises raamatus tutvustatakse kõige väiksemale lugejale loomade elu metsas, aasal, jões ja meres, savannis, vihmametsas ja polaaraladel. Raamatu lõpus on kõigi kujutatud liikide loetelu.

ORIGAMI. IMEPÄRASED PABERLOOMAD
Mari Ono, Roshin Ono
128 lk, Koolibri

Raamatu neljas peatükis selgitatakse, kuidas voltida erinevaid kujundeid ning panna paber elama. Iga kujundi juures on kergesti järgitavad juhised ja illustreerivad fotod, mis teevad voltimise kergeks ja lõbusaks. Samuti on kõigi kujundite puhul märgitud raskusaste.

Raamatuga on kaasas 50 erikujundusega origamipaberit.

KÕRVALEPÕIGE
Holger Kaints
368 lk, Varrak

Romaani minategelane avastab ühel ilusal suvepäeval keset Tallinna linna äkki, et ta on muutunud nähtamatuks. Tolle ebahariliku olukorraga kaasneb palju ebamugavusi, sest tavapärasel moel ei ole tal „nähtavate inimeste maailmaga" enam võimalik kontakteeruda. Samas avaneb seni igas mõttes küllaltki keskmist elu elanud, neljakümnele lähenevale mehele, kes oma olukorra tõttu on nüüd sunnitud elu kõrvaltvaatajaks ja kellel äkki on aega vaadelda, mõtiskleda ja varem olnut meenutada, ümbritsevast maailmast hoopis teistsugune pilt.

ÜKS LASK
Lee Child
Tõlkinud Lauri Saaber
368 lk, Varrak

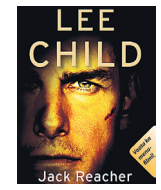

Kuus lasku. Viis laipa. Hirmu küüsi paisatud sisemaalinn. Politseinikud lahendavad aga kuriteo mõne tunniga, tegu on algusest peale selge juhtumiga. On ainult üks komistuskivi. Kahtlusalune ütleb: „Te võtsite kinni vale mehe." Ja siis: „Võtke ühendust Reacheriga." Endine sõjaväepolitseinik Jack Reacher tuleb tõesti. Ta on kindel, et miski ei klapi – ja varsti ei jää algusest peale selgest lahendusest midagi järele.

Raamatu põhjal on valminud ka Eesti kinodes linastunud film „Jack Reacher".

PÜRAMIID
Henning Mankell
Tõlkinud Kadri Papp
352 lk, Varrak

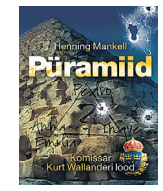

Piper Cherokee sportlennuk kukub mäenõlval alla ja süttib. Kurt Wallander Ystadi politseist avastab peagi, et ühtegi lennukit pole kadunud – järelikult puudus allakukkunud lennukil lennuluba. Samal ajal puhkeb õdede Eberhardssonide õmblustarvete äris tulekahju. Majja sisse põlenud õdede surnukehade hilisem ekspertiis paljastab: mõlemat hukkunut on kuklasse tulistatud.

UUDISJUTTE TEGELIKUST JA VÕIMALIKEST MAAILMADEST; NÄGEMUSED JA UNED
Madis Kõiv
184 lk, Loomingu Raamatukogu 1–3/2013

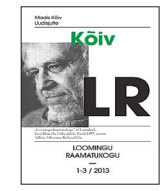

Jutukogumik koondab autori enda valiku aastail 1966–2012 kirjutatud uudisjuttudest, millest mõned on varem ilmunud, teised avaldatakse esmakordselt.

DJOKOVIĆIL OLI RASKUSI

Kahel eelmisel aastal Australian Openi võitnud Novak Djoković oli neljandas ringis raskustes šveitslase Stanislas Wawrinka vastu, võites lõpuks 1 : 6, 7 : 5, 6 : 4, 6 : 7, 12 : 10. **Delfi**

NHL ALUSTAS, AVAVOORUS OLID HOOS VANAMEISTRID

Jäähokiliigas NHL pandi laupäeval litter pärast tööseisakut lõpuks mängu ning peeti esimesed 19 kohtumist. Resultatiivsustabeli etteotsa tõusid kaks legendi: 40-aastane tšehh Jaromir Jagr (Dallas) ja 42-aastane soomlane Teemu Selänne (Anaheim, pildil), kes said mõlemad oma meeskondade võidumängudes kirja kaks väravat ja kaks resultatiivset söötu. **EPL**

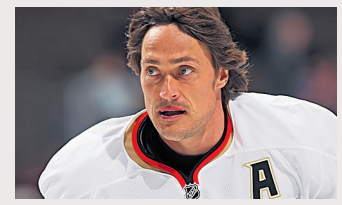

LASKESUUSATAMISE MK

Laskesuusatamise MK-etapil Anterselvas võitis meeste 4 x 7,5 km teatesõidu Prantsusmaa. Eesti püüti ringiga kinni, võeti rajalt maha ja lõpp-protokolli märgiti neile 17. koht. **ERR**

INGLISE LIIGA

Inglismaa jalgpalliliigas olid eile vastamisi Londoni suurklubid Chelsea ja Arsenal, võitis Chelsea 2 : 1. Tottenham viigistas kodus 1 : 1 tabeli liidri Manchester Unitediga. **EPL**

Fotod: Ain Liiva

Külm ei peletanud suusasõpru maratonirajalt

Suusatamine. Laupäeval trotsis üle 850 suusataja näpistavat pakast Mõedakul, kus 29. korda sõideti Viru maratoni. Lühikesele rajale, millel oli pikkust 25 kilomeetrit, läks samuti ligi 200 suusasõpra. Stardihetkel oli pakast kakskümmend kraadi, kuid tuulevaikne ja päikesepaisteline ilm aitas suusatajatel sõitu nautida. Meestest võitis maratoni Andres Kollo, naistest oli edukaim Kaija Vahtra. EPL

Lance Armstrongi ususe taga on peidus kuradisarved

Kommentaar

Aet Süvari
toimetaja

Kuni Lance Armstrong ei räägi täit tõde dopinguspetsidele, pole tema ülestunnistus telesaates midagi väärt.

Lance Armstrong on alati olnud legendaarselt ülbe kuju, kelle arrogants ja igavene „võitsin-sest-olen-parem-kui kõik-teised" suhtumine on üle maailma vaat et kuulsam olnud kui tema seitse Tour de France'i võitu. Kui ta Oprah Winfrey saatesse läks, ei uskunud paljud, et ta seal ka tegelikult mingi ülestunnistusi teeb.

Nüüd, kui Armstrong on oma hinge pealt ära rääkinud selle, mis tal rääkida oli, ei ole talle kaasatundjaid ja tema ususe imetlejaid just palju. Vastupidi – maailma rattaspetsid arutlevad hoopis teise küsimuse üle: mida Armstrong sellest sai? Miks ta otsustas „oma tõe" ära rääkida?

Tõsi ta on – igasugused vabandused, andekspalumised ja tuha pähe raputamised toimivad ainult siis, kui nende taga pole näha omakasupüüdlike motiivide kuradisarvekesi. Armstrongi puhul ei näi küll keegi uskuvat, et neid ei ole. Kas hakkas ta äkitselt rääkima sellepärast, et loodab veel mõne aja pärast suurde sporti triatleedina tagasi tulla ja õngitseb sel viisil võimalike sponsorite tähelepanu? Või on ta saavutanud teatud instantsidega mingisuguse kokkuleppe, mis eeldas kõigepealt avalikku ülestunnistust?

Olgu kuidas on, kui Armstrong tahab näidata, et tema tõerääkimise taga ei ole räpaseid motiive, ei piisa ainult Oprah' saates üles astumisest ja pisukesest pisaravalamisest. Paljud spordiasjatundjad soovitavad Lance'ile ainult ühte käiku, mis võiks meile tõestada, et tegemist on tõepoolest ausameelse suhtumisega: rääkida antidopinguagentuurile ära, kuidas oli tal võimalik kümme aastat keelatud ainetega patustada ja mitte kordagi vahele jääda. Laduda ausalt lauale teda abistanud korrumpeerunud ametnike nimed. Teha lõpp aastaid kootud valede ja pettuste võrgustikule.

Seni, kuni Lance Armstrongi ausus on vaid tinglik, pole sellega suurt midagi peale hakata.

Kanguri koduklubi sai skandaalse võidu

Siena napi võidu valitseva Euroliiga meistri üle võib nurjata Kreekas ajavõtuga juhtunud segadus.

EPL/Delfi
sport@epl.ee

Reedel pakkus Euroliiga vahegrupis tõelise põnevusetenduse Kristjan Kanguri koduklubi Siena Montepaschi, kes kindlustas sekund enne lõppu 74 : 72 võidu valitseva meistri Pireuse Olympiakose üle.

Pireuses peetud mängus alustas Kristjan Kangur algviisikus ning tõi Sienale avaveerandil kõik oma kaheksa punkti, nende seas ka kaks kaugviset ja efektne pealtpanek. 23 mänguminutiga jäi eestlase arvele viis lauapalli, kaks vaheltlõiget ja üks sööt. Siena edukaim oli Bobby Brown 21 punktiga.

Brown polnud mitte üksnes resultatiivseim Siena korvikütt, vaid ka mängu tõeline kangelane. Nimelt oli Siena 45 sekundit enne mängu lõppu veel Kreeka klubist viie punktiga maas, kaotades neile 67 : 72. Tomas Ressi täpne tabamus vähendas vahet kolmele punktile, seejärel tegi Olympiakose Pero Antic 19 sekundit enne lõppu Bobby Brownile kaugviskel vea, mille eest määrati kolm vabaviset. Kindla käega Brown ei eksinud neist ühelgi ja seis oligi viigis. Seejärel tegi Brown veel ühe üleinimliku pingutuse ja tabas korvi ka sekund enne lõppu, tuueski Sienale vahegrupi neljanda võidu neljast mängust ja viies Siena vahegrupi juhiks koos Caja Laboraliga, kes oli samal ajal üle Fenerbahce Ülkerist 97 : 75.

Pole siiski teada, kas see võit ka püsima jääb või tuleb mäng kordamisele, sest Olympiakos on sisse andnud ametliku protesti. Nimelt juhtus mängu viimasel rünnakul kümme sekundit enne lõppu, kui mänguseis oli viigis 72 : 72, kurioosne lugu ja mängukell jäi kolmeks sekundiks seisma. Kreeklaste rünnak ebaõnnestus, kuid Bobby Browni kiirrünnak viis seejärel sihile ja nii viskaski ta saatusliku võidukorvi sekund enne lõpuvilet.

Siena kangelane Bobby Brown
Foto: AFP/Scanpix

Kas kordusmäng?

„Kell jäi seisma. Ma loodan, et see polnud tahtlik. See oleks aidanud Olympiakost, kuid aitas hoopis meid," rääkis kohtumise järel Siena treener Luca Banchi. Nii Olympiakos kui ka Siena saadavad tänaseks oma seisukohad Euroliigasse, mille komisjon teeb oma otsuse, kas mäng tuleb kordamisele, hiljemalt 24. jaanuariks.

Täna Delfi Spordis: kommentaarid eilsele Kalev/Cramo VTB-mängule

Kalev/Cramo kaotas VTB liigas suurelt

Eile pidi BC Kalev/Cramo VTB Ühisliiga mängus leppima 59 : 80 kaotusega Peterburi Spartakile. Ka Tallinnas oli Kalev/Cramo Spartakile alla jäänud, tookord 71 : 53.

Ilma Keith McLeodi ja Rait Keerleseta mänginud Kalev/Cramo resultatiivseim mees oli eile platsil leegionär Bamba Fall, kes hoolitses 15 punkti eest. Talle järgnes teinegi leegionär Frank Elegar 12 punktiga, Gert Dorbek tõi Kalevi heaks seitse punkti. Peterburi meeskonna suurim korvikütt oli 14 silmaga Zack Wright, 13 punkti lisas Loukas Mavrokefalidis.

Venelased domineerisid

Peterburi Spartak juhtis kohtumist kindlalt algusest lõpuni. Poolajal olid nad üheksa punktiga ees, kolmanda veerandaja lõpuks oli edumaa kasvanud juba 20 punktile. Kalevlaste õnnetuseks väänas neljanda veerandi alguses oma parema jala hüppeliigest mängujuht Tanel Sokk, kes seejärel platsilt minema lonkas.

Bamba Fall

Kalevil on nüüd kolme võidu kõrval üheksa kaotust, mis tähendab kümne meeskonna seas kaheksandat kohta. Spartak on endiselt A-alagrupi liider üheksa võiduega.

Kalev/Cramo äsjase tugitala Gregor Arbeti debüüt Kreeka meistriliiga klubis Kavalas läks aga võrdlemisi hästi – eestlane viibis platsil peaaegu terve kohtumise ehk 39 minutit, tõi kaheksa punkti ja noppis kaheksa lauapalli. Sellegipoolest tuli Kavalal AGOR-i 88 : 79 paremust tunnistada, Kreeka liigas ollakse praegu eelviimasel kohal. **EPL**

Zlatani ihuajakirjanik: tegelikult on ta soe ja päikseline isiksus

Intervjuu

Aet Süvari
toimetaja

Zlatani-erikorrespondendi rootslanna Jennifer Wegerupi töö keerleb vaid Rootsi jalgpallitähe tegemiste ümber.

Jalgpalliajakirjaniku töö kõlab juba iseenesest paljude vutifännide jaoks ilmselt ulmeliselt mõnusa ametina, kuid mida arvata veel sellest, kui põhiülesanne on üheainsa jalgpalluri elu ja tegevuse jälgimine ja kajastamine? Just sellist tööd teeb rootslanna Jennifer Wegerup (40), kes on Rootsi päevalehe Aftonbladeti toimetuses ametis kui Zlatani-erikorrespondent.

●● Kas vastab tõele, et teie põhitöö on seotud ainult Zlatan Ibrahimovićiga?

Jah, Aftonbladetis on minu tööks põhiliselt Zlatanist kirjutamine. Vahel kirjutan ka kolumne ja jaanuari lõpus hakkab iga kahe nädala tagant lehe netiversioonis olema Zlatani-teemaline teleprogramm. Selle kokkupanekuga ma praegu tegelen ja see on väga suur projekt.

●● Milline imeline töö – Zlatani-erikorrespondent!

See on tore töö, aga eks seegi võib vahel olla mõneti tüütu ja igav.

●● Milline teie tavaline töönädal välja näeb?

Sõltub asjaoludest. Tavaliselt uurin netist uudiseid ja lappan lehed läbi, käin pressikonverentsidel, reisin koos meeskonnaga mängudele. Üks päev on ühesugune, teine teistsugune.

●● Kuidas sai teist üldse ajakirjanik ja mismoodi jõudsite oma praegusele töökohale?

Minust sai ajakirjanik 19 aastat tagasi. Õppisin kõigepealt ülikoolis ajakirjandust ja kui lõpetasin, läksin tööle toonasesse Rootsi suurimasse päevalehte Expressenisse. Töötasin uudistereporterina, kirjutasin erinevatest asjadest: poliitikast, kuritegevusest jne. Kui olin 27-aastane, sain Expresseni Londoni erikorrespondendiks ja kolisin Inglismaale, kus mul tuli samuti kajastada erinevaid uudiseid, aga ka sporti. 2002. aastal lahkusin Expressenist ja läksin Itaaliasse, kus töötasin paar aastat vabakutselisena. Kümme aastat tagasi pakuti mulle tööd Aftonbladetis ja ma hakkasin spordiajakirjanikuks, kirjutades peamiselt rahvusvahelisest jalgpallist, aga ka teistel sporditeemadel.

Selleks ajaks olin tüdinenud kirjutamast pidevalt koledatest teemadest, nagu kuritegevus, teadsin, et tahan kirjutada ainult spordist. Kui Zlatan Ibrahimović 2004. aastal Juventusesse siirdus, saatis ajaleht mind temaga kaasa. See oli loogiline valik, sest ma räägin puhtalt itaalia keelt ja olen töötanud ka Gazzetta dello Sporti (Itaalia spordileht – A. S.) Skandinaavia korrespondendina. Nii see läks. Alguses ei olnud mul Zlataniga häid suhteid, talle ei meeldinud ajakirjanikud ega ka Aftonbladet.

●● Aftonbladet ja Zlatan läksid vist ühe ammuse artikli pärast tülli? Kuidas teie suhtlus siis välja nägi, kas ta keeldus teiega rääkimast?

Jah, ta ei rääkinud mitte kellegagi Aftonbladetist. Mõnikord me vaidlesime selle üle. Ütlesin talle: hea küll, sa ei taha minuga rääkida, aga sa pead ikka olema viisakas ja käituma korralikult, sest ka mina olen inimene. Selline asi meeldib Zlatanile, kui sa iseloomu näitad. Vahepeal olin lapsepuhkusel ja kui ma 2010. aastal tööle tagasi tulin, oli tema Aftonbladetisse suhtumine leebunud ja ta hakkas minuga normaalselt suhtlema. Siis mängis ta juba Milanis.

Hoolimata keerulisest algusest on Zlatan Ibrahimovići ja Jennifer Wegerupi suhted nüüd südamlikud.

Fotod: erakogu, Reuters/Scanpix, AFP/Scanpix

Zlatani viha Aftonblateti vastu sai alguse libatutvumiskuulutusest

Katkend Ibrahimovići elulooraamatust:

Ajaxis olid asjad hakanud hästi minema ja ma olin heas tujus, rääkisin meediaga vabalt nagu varasemal ajal ja suhtlesin ka Aftonbladeti reporteriga. Ma polnud muidugi unustanud, mida see ajaleht oli Spy Bari juhtumiga kokku keeranud. Aga ma ei tahtnud viha pidada, seega rääkisin nendega isegi sellest, et tahaksin tulevikus perekonda – mitte midagi ebatavalist, sugugi mitte. See oli tavaline jutt – umbes nii, et oleks tore kunagi tulevikus lapsi saada. Teate, mida see reporter tegi? Ta tegi sellest artiklist tutvumiskuulutuse. „Kas tahad koos minuga Meistrite liigat võita? Sportlik 21-aastane mees, 192 cm / 84 kg, tumedate juuste ja pruunide silmadega, otsib õiges vanuses naist püsisuhteks," kirjutas ta. Mis te arvate, kuidas ma end tundsin? Kas see rõõmustas mind? Olin tuliviha-ne. Kas see oli minu suhtes aus? Tutvumiskuulutus! Tahtsin selle sapea maha lüüa, nii et polnud sugugi hea, et kohtasin teda järgmisel päeval staadioni pimedas koridoris.**

Olin kuulnud, et ajalehes teati, et ma olen vihane. Keegi koondisest oli neile seda öelnud ja nüüd tahtsid nad vabandada, et me võiksime suhelda nagu tavaliselt. Juba siis tõi minu nimi neile rohkesti raha sisse. Aga uskuge mind, see polnud mul plaanis, ja ma arvan, et on hea, et suutsin jääda niigi rahulikuks. Suutsin end vaos hoida ja lihtsalt talle sisistada: „Mis kuradi neetud kloun sa oled? Mida kuradit sa tahad öelda? Et mul on probleeme tüdrukute leidmisega?" – „Mul on väga kahju, ma tahtsin lihtsalt..." pobises ta ainult, ei suutnud midagi mõistlikku öelda. Hüüdsin: „Ma ei räägi teiega enam kunagi!" ja kõndisin minema.

Tõlkinud Aet Süvari

> **Jennifer Wegerup**
> Zlatani ihuajakirjanik
>
> **Ütlesin talle: sa pead ikka käituma korralikult, sest ka mina olen inimene.**

●● Kas tema usaldust võita oli keeruline?

Mitte väga. Ta nägi, et mul oli paljudega Milanis head suhted ja et ma olen tõsine ajakirjanik. Nüüd räägib ta minuga rohkem kui teiste ajakirjanikega.

●● Kui palju see teid häiris või solvas, kui ta teiega suhelda ei tahtnud või teile halvasti ütles?

Ei häirinud eriti, olin sellega harjunud. Ka paljud poliitikud käituvad tihti ajakirjanikega halvasti. Ma ei teinud sellest eriti välja, sest ajakirjanik ei tohi lasta sellest oma suhtumist muuta. Hea on töötada, kui sinu suhtumine on kogu aeg samasugune. Eks ma vahetevahel sain tema peale pahaseks, aga see ei muutnud minu suhtumist.

●● Kuidas on suhtumisega siis, kui olete saavutanud sõbralikud suhted? Kas ka siis on võimalik alati ausaks jääda?

Ma loodan seda. See on hea küsimus. Nagu meie Rootsis ütleme: ajakirjanik ei tohi kellegi sülle istuma jääda. Pead kirjutama kõigest ausalt. Nüüd näen ma palju rohkem tema häid külgi, mida ta varem mulle ehk nii palju välja ei näidanud – ta on väga soe ja päikseline isiksus, kuigi ühtlasi võib olla ka väga raske iseloomuga. Eks kõik ole sellised, meis kõigis on kaks erinevat poolt.

●● Kas võite vajaduse korral tema kohta ka kriitilise artikli kirjutada?

Jah, kui selleks on põhjust. Näiteks eelmisel nädalal kirjutasin, et ta ei mänginud eriti hästi.

●● Kui Zlatan lahkus Milanist Paris Saint-Germaini, siis kolisite ka teie Pariisi. Kuidas te sellisele elumuutusele vaatasite?

Aftonbladet tõesti tahtis, et läheksin koos Zlataniga Pariisi. Muidugi ei olnud ma kolimise üle just väga õnnelik, oleksin eelistanud Itaaliasse jääda. Olen olnud Itaaliaga seotud 20 aastat, kõik mu sõbrad on seal. Igatsen Itaalia järele ja tean, et ka Zlatan igatseb Itaaliat. Arvan, et ega ta ei jää PSG-sse kauaks.

●● Võib arvata, et armastate jalgpalli väga. Ei kujuta ette, et muidu saaks sellist tööd pikalt teha...

Jah, muidugi. Rootsis on naiste jalgpall väga populaarne ja ma mängisin ka ise 17 aastat jalgpalli, seitsmeaastasest kuni 24-aastaseks saamiseni, üsna kõrgel tasemel.

●● Kas te räägite Zlataniga iga nädal?

Kui Pariisis olen, siis küll, jah. Aga ma ei saa kogu aeg ja alati kohal olla, sest mul on ka kaks väikest tütart. ●

kuulutus.lehed.ee | Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil **kuulutus.lehed.ee**, e-postiga **anni.koppel@lehed.ee** ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

Saal 1 15:10(v.a L) 16:25(ainult L)
Saal 2 18:00 21:25
Saal 7 11:25(v.a. P, E) 12:15(ainult E)
A.Le Coq Sviit 16:15(ainult L) 17:25(v.a. R,L,N)

Saal 1 18:25(v.a. L) 21:45(v.a. L)
Saal 5 13:25
Saal 7 14:45(v.a P, E) 15:35(P, E) 18:25(ainult L) 21:45(ainult L)
A.Le Coq Sviit 20:45(v.a. R, L, N) 20:55(R)

*A.Le Coq Sviidi seansid tööpäeviti alates 17:00, nädalavahetustel ja pühadel 13:00

Saal 1 3D 11:20(v.a L) 12:25(L)
Saal 2 3D 14:55
Saal 7 3D 18:10(v.a L,P,E) 19:00(ainult P)
Saal 10 2D 15:45(v.a. L, P)

MET OOPER HD LIVE: MARIA STUARDA
Saal 1 L 20:00(ainult L)
Saal 7 12:00(ainult P)
A.Le Coq Sviit 20:00(ainult L)

KÄÄBIK MS6
Saal 2 HFR 3D 11:45
Saal 3 3D 18:20
Saal 9 2D 15:30

LUMEKUNINGANNA PERE
Saal 3 3D vene keeles! 11:35(v.a P)
Saal 6 3D eesti keeles! 11:30

KALAPOEG NEMO PERE
Saal 3 2D vene keeles! 13:35(v.a L)
Saal 6 2D eesti keeles! 13:30

LAMMUTAJA RALF EELLINASTUSED! PERE
Saal 3 3D vene k! 11:15(P) 13:45(L)
Saal 6 3D eesti k! 16:35(ainult L)
Saal 8 2D eesti k! 12:10(ainult L,P)

FILM 43 K14
Saal 3 vene k! 21:35(ainult R,E,K)
Saal 8 14:30 19:40 21:55

ABIELU KAHEKS PÄEVAKS MS12
Saal 3 16:00

ÕNNEKÜTID MS12
Saal 3 21:35(v.a. R,E,K)

NIKO JA LENDAVAD PÕHJAPÕDRAD PERE
Saal 4 2D eesti keeles! 12:30
Saal 9 2D vene keeles! 11:20

JAHT Saal 4 14:35 19:20 K12

JOOMAHULLU PÄEVARAAMAT K14
Saal 4 17:25 21:50

HEAD UUT AASTAT, EMAD MS12
Saal 5 16:40
Saal 6 18:55

GANGSTERITE JAHTIJAD K14
Saal 5 19:00(v.a. N,E) 21:40
Saal 6 16:20(v.a. L)

VIIMANE VÕITLUS EELLINASTUS! K12
Saal 5 19:00(ainult N)

ÕNNETERAAPIA K12
Saal 6 21:30(v.a. L, E)

Coca-Cola PLAZA
www.forumcinemas.ee
mobile.forumcinemas.ee
INFO TELEFONILT 1182

ILMVÕIMATU MS12
Saal 6 21:30(ainult L, E)
Saal 7 21:20(v.a L, P, E)

HIRMU LAHT K14
Saal 7 22:00(ainult P, E)

NT LIVE: KOHTUNIK kordus! L
Saal 7 19:00(ainult E)

JACK REACHER MS12
Saal 8 11:40(v.a L, P) 16:45
Saal 9 21:10

DEEMONID eesti keeles! K14
Saal 9 13:00

METSIKU LÕUNAMAA ASUKAD MS12
Saal 9 19:05

007 SKYFALL Saal 10 12:45 MS12

LINCOLN EELLINASTUS! MS12
Saal 10 15:45(L,P) 18:25(R, N)

ARGO K12
Saal 10 18:50(v.a R, N) 21:40

Piletihinnad: E-N ja reede kuni kl 18:00 tavapilet 4,50€/lastepilet 2,50€, 3D-pilet 5,00€/lastepilet 3,50€. E-N alates kl 18:01 tavapilet 5,00€/lastepilet 2,70€, 3D-pilet 7,00€/lastepilet 3,70€. Reede (alates 18:01), L-P ja riiklikel pühadel tavapilet 6,50€/lastepilet 2,90€, 3D-pilet 8,00€/lastepilet 3,90€. A.Le Coq Sviit E-N pilet 17€. R-P pilet 21€

TÄNA KINOS ARTIS:

ARTIS
KUNST ON KINOS
EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

12:45 19:20

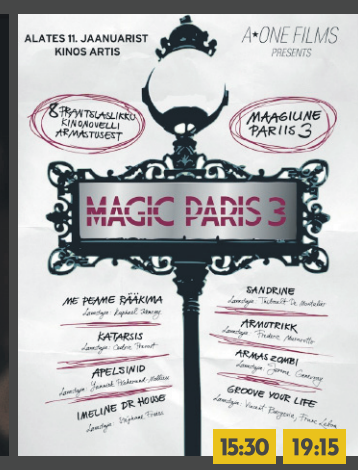

15:30 19:15

15:20 21:30

21.01

Niko ja lendavad põhjapõdrad - 2D versioon, eesti keeles	11:55
Jaht	12:45 | 19:20
Maagiline Pariis 3	13:30 | 19:15
Kirjandus kinos: Crazy	15:00
Kodus	15:20 | 21:30
Inglite osa	17:15
Head uut aastat, emad!	17:25
Maagiline Pariis	21:00

www.kino.ee | Estonia pst. 9, Tallinn | Solarise keskus | Tel. 663 1380

www.kinosoprus.ee | Vana-Posti 8, Tallinn | Tel. 644 1919

TÄNA KINOS SÕPRUS:

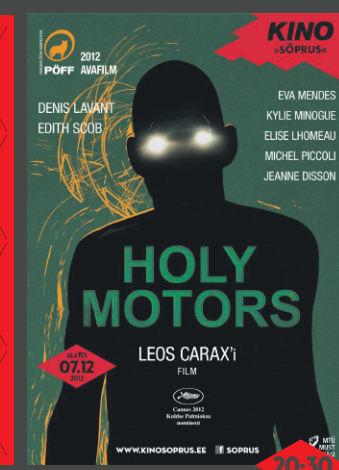

21.01

Udus	18:00
Holy Motors	20:30

Vaata kino Sõprus nädalakava **www.kinosoprus.ee**

"Elust koera ja kassiga" annab ülevaate peamistest muredest ja rõõmudest, millega lemmikllooma omanik kokku puutub. See on kaasahaaravalt kirjutatud nõuanderaamat, millest leiab tähelepanekuid ja õpetusi, milline elu koos koera ja kassiga olema peaks ja milline ta olla ei tohiks.

Sel korral ei kirjutanud Tiina raamatut üksinda, teda aitasid koer Paula ja kass Maksim – neile mõlemale antakse raamatus sõna.

Maalehe Raamat

Raamatud on saadaval raamatupoodides üle Eesti
või tellides **www.healugu.ee**

ÕUES ON KÜLM!

Ole hea, aita mulle soe kodu ehitada!

Kogume toetusi, et ehitada varjupaigas elavatele loomadele uued soojad kodud. Sinu abi aitab luua loomadele paremad elutingimused uute soojade kuutide näol.

Anna oma panus ülekandega **MTÜ Aita Nõrgemat** arvelduskontole SEB Pangas a/a **10220093334016** või telefoni teel - helistades numbrile **9001212.**
Ühe telefonikõnega annetad 2 eurot.

Kampaaniainfo leiad MTÜ Aita Nõrgemat kodulehelt
www.armasta.ee

Eesti Päevaleht
TELE2 emt Tallinn Elion elisa

TALLINNA LINNATEATER
Ma armastasin sakslast
11., 15. veebruaril 19.00
Maailmale nähtamatud pisarad
18., 19. veebruaril 19.00
Keti lõpp
18., 19. veebruaril 19.00
Kassa: 66 50 800
www.linnateater.ee

Kirjanike Maja
Kirjanike Maja musta laega saalis, Harju 1, Tallinn
23. jaanuar kell 18.00
EUROOPA
EHK LENDAV TSIRKUS VALMISTUB HÜPPEKS
Jumalikud ilmutused" esitleb:
Urmas Vadi romaan "Tagasi Eestisse"
Veiko Märka jutukogu
"Armastuskunsti suured võlurid"
fs valikkogu "100% fs"
+ üllatus!
Info telefonidel 6 276 410 ja 6 276 412
Pilet 2.-, (üli)õpilastele ja pensionäridele 1.-
Toetab Kultuurkapital

kuulutus.lehed.ee |

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil **kuulutus.lehed.ee**, e-postiga **anni.koppel@lehed.ee** ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

EESTI EKSPRESS RAAMAT

LOHEJOOKSJA

Khaled Hosseini

Uus trükk nüüd poodides!

See on lugu sõprusest ja armastusest, reetmisest ja lunastusest.

„Lohejooksja" on lugu Afganistanist väga erinevatel aegadel – alates monarhia viimastest õitsenguaastatest, kuningavõimu kukutamisest kuni tänapäevase Talibani käes vaevleva rusustatud, mässuliste hirmuvalitsuse all kannatava riigini välja.

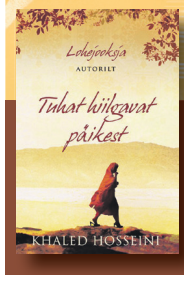

Loe ka Khaled Hosseini teist raamatut „Tuhat hiilgavat päikest".

Saadaval raamatupoodides.
Tellimiseks helista telefonil 680 4444 või klienditugi@lehed.ee

Saadaval raamatupoodides.
Tellimiseks helista telefonil 680 4444 või klienditugi@lehed.ee

Sari „Riigikaitse Raamatukogu" toob lugejani parima valiku sõjanduse- ja julgeolekualast tõlkekirjandust

riigikaitse raamatukogu

Merehuvilise lugemisvara

Sarja teine raamat „Merevõim" avab merelise julgeoleku erinevaid tahke, andes põhjaliku ülevaate sellest, millised on riikide huvid meredel ja kuidas nad oma huvisid kaitsevad.

Tellimiseks helista 680 4444 või kirjuta klienditugi@lehed.ee. Kõik tellimused täidetakse viie tööpäeva jooksul peale arve tasumist. Raamatud on saadaval ka kõikides parimates raamatupoodides üle Eesti.

1. JÄTA OMA TUTVUMISKUULUTUS TASUTA:
Helista **66 22 524** Kuula hoolega juhiseid. Ütle 40 sek jooksul selge häälega oma kuulutuse tekst. Ära lõpeta kõnet enne, kui oled ära kuulanud oma postkasti numbri ja salakoodi. NB! Kirjuta need üles. Soovitame Sinul enda jaoks kuulutuse tekst eelnevalt valmis kirjutada.

Tere Liin

2. NII VASTAD LEHEST LEHEST LEITUD KUULUTUSELE:
Helista **900 2626**, peale sissejuhatust vali kood **022.** Kuula hoolega juhiseid. Sisesta kuulutuse number millele vastad ja siis ütle oma teade.
3. NII KUULED SULLE SAABUNUD VASTUSEID:
Helista **900 2626**, peale sissejuhatust vali kood **022.** Kuula juhiseid, sisesta oma kõneposti number ja salakood ning kuula Sulle jäetud teateid.
TÄHELEPANU! Meie numbritele saab helistada tavatelefonilt ja kõikidelt mobiilidelt, tingimusel, et telefon on klahvidega ning toonvalimisega. Uued kuulutused ilmuvad ühel päeval laupäevast kolmapäevani Eesti Päevalehes. 9002626 eritariif 0.63 EUR / min.
Teenuse osutaja: Indata OÜ.

Naine meest

61/167/63 maj. kindl. sümpaane naiselik tasakaalukas nooruslik naine Tallinnast, soovib tutvuda härraga, kellega koos elus edasi minna ja nautida igast päevast rõõmu ja õnne. **68573**

60a vana ja meeldiv naine soovib tutvuda vaba härrasmehega, kes tahaks külastada ooperimaju ja kontserdipaiku Euroopas. **68522**

Tartu daam 70+a, kes on kauaks üksi jäänud, oma kodu, loodab leida sobivas eas sõpra-seltsilist. Joodikutel ja seiklejatel mitte tülitada. **68581**

70a. lesknaine Rakverest soovib tutvuda. **68577**

48a. lühemat kasvu sale vaba naine Pärnust sooviks oma ellu intelligentset ja toredat sõpra, et aeg-ajalt kohtuda ja midagi koos ette võtta. **68575**

52a. proua Pärnust otsib Elmarit Vändrast. **68569**

54a. lesknaine, elan Tallinna külje all. Olen romantilise iseloomuga, meeldib väga loodus, loomad. Oma majapidamine, juhin autot. Sooviksin leida sõpra - mõistvat meest, kes ei liialdaks alkoholiga. Sobivusel kooselu. **68565**

76a. lesknaine otsib usaldusväärset sõpra Tallinnast vanuses kuni 80a. Kui oled aus vaba impotentne vanahärra, siis helista. **68563**

44a. heasüdmalik tore korralik Pärnumaa tüdruk soovib püsisuhet toreda mehega. **68562**

58a. lesknaine Tartumaalt soovib leida elukaaslaseks 55-60a. meest, kes on nõus elama minu kodus. **68557**

Naine 65+ tutvub ausa korraliku vanema mehega Viljandi maakonnast. **68549**

Olen nooruslik ja töökas 63a. tallinlanna, üllatage mind. Armastus on energiate suhe. **68546**

72a. Tallinna naine soovib tutvuda samas eas härrasmehega. **68540**

71a. lesknaine soovib tutvuda sobivas vanuses hea sõbra ja elukaaslasega. Hea, kui omab autojuhi luba, auto on olemas. **68534**

52a. sale nooruslik sõbralik rõõmsameelne naine, ei karda tööd ja oskab puhata, otsib meeest, kes ei kuritarvita alkoholi. **68531**

Naine tutvuks 70-75a. üksindust tundva Tallinna härraga, kellega ühiselt aega veeta. Sooviksin leida truu sõbra, inimese, kes oleks ka huvitatud kultuuriüritustest. Olen maj. kindlustatud normaalse välimusega iseseisev naine. **68525**

Üksik naine 70a. ootab ühte lauset: "Kallis, ma armastan sind!" Olen südamlik, kena, hooliv, armastan head muusikat, tantsida, laulda, jumaldan loodust ja maaelu. **68514**

Nooruslik 68a. leskproua soovib tutvuda heasüdamliku reisihuvilise ausa intelligentse härrasmehega. **68502**

Tallinnas elav ja töötav 52/174/72 mees otsib naist, kellel on soov ühiseks kooseluks. **68499**

70a. lesknaine Rakverest soovib tutvuda. **68497**

Naine soovib tutvuda vanema mehega, kes mõtleb majanduslikult ja on haritud. **68492**

Nooruslik pensionär Tallinnast soovib tutvuda intelligentse endast lugu pidava meesterahvaga. **68490**

Mõnusad härrad 70 ringis, soovin leida endale seltsilist-sõpra, kellega koos vanaduspäevi sisustada. **68489**

Otsin heasüdamlikku heldet lapsi armastavat isa kahele väikesele tüdrukutirtsule 6 ja 3a. **68488**

54a. lahutatud tubli ja töötav Pärnumaa naine otsib oma ellu hoolivat, karsket ja vaba meest. **68479**

Mees naist

Kui oled armas sale üksik naisterahvas ja ei taha olla üksi, siis võta ühendust. Olen peagi 50-seks saav mees, kes on reisi ja kultuurihuviline. **68576**

60+ mees soovib kohtuda saledapoolse lihtsa naisega. **68571**

Üksik keskealine haritud maj. kindl. Jõgevamaa mees tutvub pere loomiseks üksiku või last kasvatava kuni 40a. naisega. Võib olla meedik, õpetaja, müügiesindaja. Vajalik auto juhtimise oskus. **68550**

57a. sportlik pikemat kasvu mees Läänemaalt, karsklane, tutvub püsisuhte eesmärgil kuni 50a. naisega. **68547**

52a. mees Tallinnast soovib leida oma ellu end üksikuna tundvat naist. **68545**

69a. pikemat kasvu härrasmees, lesk, auto ja maja kenas kohas, soovib tutvuda sobivas vanuses romantilise hingega naisterahvaga, et vahel reisida, tantsimas või teatris käia. **68541**

50a. tervislike eluviisidega täiesti vaba igatepidi mõnus mehelik mees Tallinnast soovib tutvuda endast noorema saleda armsa naiseliku naisega, kes võtaks asja tõsiselt ja lihtsalt ei seikle. **68527**

Viiekümnendates mees soovib visiitsuhet kuni 55a naisega Pärnust. Seiklusi ei otsi, sobivusel kooselu. **68523**

40a. vaba mees soovib tutvuda korraliku 34-39a. naisega Kagu- või Lõuna-Eestist kooselu eesmärgil. **68520**

Tartus elav mees parimates aastates on väga huvitatud tutvusest naisega. Sobivusel kooselu. Oman maja ja elukohta ei vaheta. **68519**

53a. abielus mees otsib Tartu kandist naist. **68515**

72a. peaaegu karske taadihakatis otsib sobivas vanuses sõbrannat. **68507**

47a. mees Tartust otsib püsisuhteks elukaaslast. **68503**

Leskmees 75+, viina- ja suitsuvaba, soovib tutvuda kuni 75a. prouaga Tallinna linnast või selle lähiümbrusest. Seiklejatel palun mitte tülitada. **68501**

Lahutatud 51a. mees soovib leida ühte head naist. **68491**

39a. lahutatud mees Rakverest otsib oma ellu 25-35a. naist. Lapsed ei ole takistuseks. **68486**

59a. mees tutvub naisega, kellega vahetevahel kohtuda. **68451**

Pensionärist mees otsib oma ellu perenaist alates 57a. Elan heal järjel korralikus oma majas. **68438**

Härrasmees soovib leida armukest. **68436**

59/182/70 mees otsib endale naisukest, kes samuti ei taha enam üksi olla. Ilus ega rikas ma pole. Olen tavaline kaljukitsest vanaisa mulgimaalt, seikleja ja pidutseja pole. **68432**

36a. kena sale seksikas mees, ei joo ega suitseta, soovib tutvuda kena naiselike kehavormidega naisega vanuses 18-40a. soovitavalt Lõuna-Eestist. **68430**

Mee 60+/183/88 soovib kohtuda saledamapoolse mõnusa ja lihtsa naisega. **68425**

Keskealine normaalne Tartumaa mees, ei joo, ei suitseta, maj. kindl. kodu kõige vajalikuga olemas, tutvuks pere loomiseks mõistva üksiku või last kasvatava autojuhi oskustega daamiga. **68422**

45a. mat. kindl. lahutatud meesterahvas soovib leida endast nooremat lühemat kasvu naist. **68415**

46a. mees otsib püsisuhteks elukaaslast. **68414**

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam!

Telli kuulutus Eesti Päevalehte, Eesti Ekspressi ja Maalehte ühest kohast!

Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu internetipangas.

kuulutus.lehed.ee

Reakuulutusi saab edastada ka e-postiga anni.koppel@lehed.ee ja kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Lisainfo telefonil 680 4506.

Maaleht
Eesti Ekspress
Eesti Päevaleht

AEG KAUBELDA!

Holmes & Meyers kutsub metsaomanikke läbi rääkima metsas planeeritavate raiete üle.

Ostame kasvava metsa raieõigust. Pakkuda võib lageraidest harvenduseni.
ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava lepiku eest head hinda.

Lõhutud küttepuude müük, tellimine: tel 600 5323

HOLMES & MEYERS
Metsasõbralik ettevõtmine

tel 5553 3064, 5554 0620
e-post info@holmesmeyers.eu

TIPOLIIN KINNISVARABÜROO

VELJO TARVIS
tel. 5647 1516,
tel. 657 6301
veljo@tipoliin.ee
www.tipoliin.ee

OSTAME - MÜÜME - ÜÜRIME TEIE KINNISVARA

- Kiire ja korrektne vormistamine.
- 15 a. töökogemus.
- **Konsultatsioon tasuta!**

VEO- ja KOLIMISTEENUS

Müük

- **Müüa lõhutud küttepuud.** Tel 509 2933.

Äriteenus

- **Raamatupidamisteenus väikeettevõtetele.** Aastaaruanded. TA Holding OÜ. info@tah.ee, 5621 7480.

Teenus

- **KAARDID ENNUSTAVAD**
Tel 900 1727 24 h, h 1,09 €/min
www.ennustus.ee
- **NÕUANDELIIN tel 900 5020.** Kui elumure vaevab ja vajad hingeabi, anname soovitusi. Vastame eraelu, töö ja tervise küsimustele. Kõne hind 0,97€/min.
- **Õmblusmasinate remont.** Väljakutsed tel 6566 6063, 551 6633

Tervis

- **Parapsühholoog Ž. Stepanjan** aitab alkoholi- ja nikotiinisõltuvuse, ülekaalulisuse, radikuliidi ja stressi puhul. Konsultatsioon. Tel 5858 8910.

Laen

- **Laen kinnisvara tagatisel.** AS A&O LaenuGrupp. Tartu mnt 29 Tln. 648 6083 www.aolaenud.ee Tutvuge tingimustega, konsulteerige asjatundjatega.

Armas Riina!
Siiras kaastunne Sulle kalli abikaasa

IVO VARTSI

kaotuse puhul

Hedi

Südamlik kaastunne Signe Priile kalli

EMA

kaotuse puhul
Sinu ja su perega koos on leinas

Ivi perega

Lahkunu transport krematooriumisse ööpäevaringselt kogu Eesti piires.
Tuhastamismatus soodsaima hinnaga.
Kõik matuseteenused.
KAKS KABELIT.
Suurim urnivalik Eestis.
Tel 623 8808 24h
www.krematoorium.ee

Tallinna Rahvaülikool

mälestab oma kitarriõpetajat

GEORG MERIOJA

ja avaldab kaastunnet lähedastele

TELEVISIOON

ETV

06.55 Terevisioon
08.55 Holby City haigla: Kojutulek (Inglise 2002)
09.55 Terevisioon*
11.55 Maahommik*
12.40 Püramiidi tipus: Jaak Panksepp*
13.10 Rakett 69*
13.40 Pehmed ja karvased*
14.05 Üks tegu: Leivategu (Eesti 2007)
14.15 Jamie Oliveri 30 minuti road (Inglise 2010)*
14.40 Minu pere (Inglise 2008)*
15.10 Hercule Poirot: Rhodose kolmnurk (Inglise 1988)*
16.00 Holby City haigla: Kojutulek (Inglise 2002)*
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õnne 13 (Eesti 2006)
17.40 Südameasi: Täitunud unelmad (Inglise 2007)
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Osoon
20.35 Meie inimesed: Jaak
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Välisilm
22.10 Barack Obama ja suured ootused, 1/2 (Inglise 2012)

23.05 Barack Obama ja suured ootused, 2/2 (Inglise 2012)
23.55 Südameasi (Inglise 2007)*
00.40 Ringvaade*
01.52 ERR-i uudised

KANAL 2

06.45 Garfield: Kallis, kahandasin lemmikloomad. Garfield hulkumas
07.10 Kasskoer: Kasskoera film: suur vanematemüsteerium, 3
07.35 Pisipõnnide seiklused: Washington
08.00 Reporter*
09.00 Roosa teemant*, 31
10.00 Keelatud vili*, 44
11.00 Kodus ja võõrsil*, 5414
11.30 Utta Danella – Taevas sinu silmades* (Saksamaa 2006)
13.30 Doktor Oz: Kaubaahnitsejate meditsiiniline diagnoos
14.30 Komissar Rex: Moseri surm, 1
15.30 Punased roosid, 424
16.30 Keelatud vili, 45
17.30 Roosa teemant, 32
18.30 Kodus ja võõrsil, 5415
19.00 Reporter
20.00 Guinness World Records – pööraseimad rekordid
20.30 Kuidas elada 100-aastaseks?
21.25 Meeleheitel koduperenaised: Nii vähe, milles kindel olla
22.25 Kaks ja pool meest: Palmdale, Ehh
22.55 Pan Am: Saladused ja valed

23.50 Jälgi jätmata: Tõus ja langus. Hilinenud kahetsus
01.30 Miljonäri salamissioon*
02.15 Aiadetektiivid*: Tikripõõsas
03.05 Reporter*
03.55 Rulluisu-tüdruk* (USA 2009)

TV3

06.15 Gormiti
06.40 Winxid
07.05 Käsna-Kalle Kantpüks
07.30 Monsuno
07.54 Miriam: Miriami jõulupäkapikk
08.00 Kaunis Lola, 95*
08.55 Kirgede torm, 1550*
09.55 Vaprad ja ilusad, 6390*
10.20 Stiilipäevik*
10.50 Top Shop
11.05 Õhtusöök viiele 4, 65: Kõvad kalamehed*
11.35 Põimitud saatused 1, 15: Jüri ja Inna*
12.05 Grace'i päästmine 3, 12: Kuula linnulaulu
12.55 Megameel (USA 2010)*
14.40 Vennad Karusüdamed (Eesti 2005)
15.05 Vaprad ja ilusad, 6391
15.30 Lena, mu elu armastus, 14
16.30 Kaunis Lola, 96
17.25 Kirgede torm, 1551
18.25 Põimitud hinged 1, 16: Tatjana ja Toivo
19.00 Seitsmesed uudised
19.30 Õhtusöök viiele: Tuntud hääled
20.00 Kolmedok: Inglilapsed
21.00 CSI kriminalistid 12, 19: Lahknevad arvamused
22.00 KINO3 SUUR FILM: Sissetung (USA 2011)
23.45 NCIS kriminalistid 6, 6: Mõrv 2.0
00.48 TV3play.ee uudised
00.50 Vaga vesi 1, 10: Teine võimalus
01.40 Kolmedok: Inglilapsed*
02.30 Põimitud hinged 1, 16: Tatjana ja Toivo*
03.00 Stop! *
03.25 Seitsmesed uudised
03.55 Piirideta armastus, 1*
04.40 Õhtusöök viiele: Tuntud hääled*
05.05 Seitsmesed uudised
05.30 Lena, mu elu armastus, 14*

ETV2, KANAL 11, TV6, KANAL 12

ETV 2

07.10 Reporterhiir Marvi Hämmer (Saksa 2007)* **07.35** Suursilm (Inglise 2003)* **07.45** Näh (Inglise 2007)* **07.50** Näh (Inglise 2007)* **07.55** Konn ja sõbrad (Hollandi 2008) **08.05** Looduselust (Eesti 2011)* **08.30** Asja mõte (ETV 2009) **09.00** Ringvaade* **09.35** Eesti lood: Apteeker (Eesti 2007) **10.05** Midsomeri mõrvad (Inglise 1997) **11.46** ERR-i uudised **17.05** Kuidas saada kangelaseks (Serbia 2007)* **18.00** Willy Fogiga ümber maailma (Hispaania 1983) **18.25** Ma olen hirmus mutukas (Iiri 2012) **18.27** Mina olen loom (Iiri 2006) **18.30** Lastetuba: Hans ja Gret **18.45** Võlukarussell (Prantsuse 2009) **18.55** Tatonka lood (Prantsuse 2010) **19.10** Ruff tegutseb (Inglise 1999) **19.20** Aktuaalne kaamera (viipekeeles) **19.30** Aktuaalne kaamera (vene keeles) **20.00** Vene draama Jessenin, 3/11 (Vene 2005) **20.55** Eesti lood (Eesti 2012)* **21.25** Allveelennud, 1/10: Lugu lendavast mõttest **21.30** Jüri Üdi klubi **22.25** NWR – Nicolas Winding Refn (Prantsuse 2012) **23.30** Neli tankisti ja koer, 1/21: Meeskond (Poola 1966) **00.25** Midsomeri mõrvad (Inglise 1997)* **02.11** ERR-i uudised

Kanal 11

06.30 Totaalne ärkamine! **09.00** Doktor Oz*: Loodusravi, mida te arst hulluks peab **09.55** Ellen* **10.50** Disainiduo Novogratz **11.20** Superlapsehoidja* **12.10** Top Shop **12.25** Nora Roberts – Kuu pime pool*: UUS! (USA 2007) **14.20** Südametukse, 81 **15.20** Südametukse, 82 **16.10** Superlapsehoidja **17.05** Naistekliinik, 76 **18.00** Doktor Oz **19.00** Pilvede all **20.00** Ellen **21.00** Kuues meel (USA 1999) **23.05** Põrgulikud köögid **00.00** Reporter **00.50** Naistekliinik*, 76 **01.35** Pilvede all* **02.20** Eva Luna, 9 **03.05** Soengukeisrid: Uus! Seani assistent **03.30** Doktor Oz **04.15** Doktor Oz* **05.00** Reporter*

TV6

06.00 Hommikuraadio **09.00** Seitsmesed uudised. Nädalalõpp **09.30** Kodu keset linna 2, 40 **10.00** Kutsuge Cobra 11 5, 62 **11.00** Raevupalavik **12.45** Kalamehejutud 4, 11 **13.15** Top Shop **13.30** Kodu keset linna 2, 41 **14.00** Tähevärav Atlantis 5, 15 **15.00** Kutsuge Cobra 11 5, 62 **16.00** Kuidas ma kohtasin teie ema 5, 12 **16.30** Top Gear USA 1, 9 **17.30** Kutsuge Cobra 11 5, 63 **18.30** Simpsonid 23, 9 **19.00** Perepea 4, 55 **19.30** Kuidas ma kohtasin teie ema 5, 13 **20.00** 3rd Rock from the Sun 2, 26 **20.30** Simpsonid 23, 10 **21.00** KINO: Jaht Punasele Oktoobrile **23.40** Naked & Funny 4 **00.10** NCIS kriminalistid 7, 8 **01.00** Salatoimikud 9, 9 **01.55** Faktuaalne kaamera , 3 **02.25** Faktuaalne kaamera , 4 **02.55** Hommikuraadio **05.00** Kodu keset linna 2, 41 **05.25** Seitsmesed uudised **05.50** Uudistemagasin

Kanal 12

07.00 Reporter+ **07.30** Reporter+ **08.00** Galileo* **08.30** Maailma kõige hämmastavamad videod* **09.20** Elajas*: Nadia **10.10** Rannavalve, I **11.00** Jututuba **13.50** Kopteriässad* **14.45** Walker – Texase korravalvur* **15.35** Maailma kõige hämmastavamad videod **16.25** Merepatrull **17.15** Metsikud inglid (Saksamaa 2002) **19.00** Tuvikesed* **19.30** Tuvikesed* **20.00** Galileo **20.30** Kuldvillak **21.00** Kaks ja pool meest* **21.30** Kriminaalne Venemaa: Reeturid, 1 **22.00** Kriminaalne Venemaa: Reeturid, 2 **22.30** Hiromant II **23.30** Conan, 20 **00.20** Kaks ja pool meest **00.45** Tuvikesed **01.10** Tuvikesed **01.35** Night Chat **05.00** Postimees.ee

HOROSKOOP

JÄÄR Eriti just suhete liinis püüa hoida diplomaatilist joont. Sa ütled või õigemini „tulistad" kõik sõnad valimatult välja, mõtlemata teiste reaktsioonile. Traumaoht!

SÕNN Kas olla või omada – selles on küsimus! Aeg-ajalt käivad need mõtted sinust üle. Täna võib olla üks selline päev. Mida sa tegelikult vajad ja mis on sulle tähtis?

KAKSIKUD Sul on palju vaimset energiat, kuid vältima peaks kiirustamist ja tegutsemist puuduliku info põhjal.

VÄHK Oled erinevate jõudude ja huvide vahel. Sul tuleb leida kompromiss, et mitte suhteid rikkuda. Enesekindlus ei ole ülbus ja teistega arvestamine ei ole iseloomu nõrkus!

LÕVI Tööd ja sebimist on tavalisest rohkem, ent sa pead säilitama süsteemi ja mitte oma kohustustele käega lööma.

NEITSI Kõik originaalne on nüüd edu aluseks. Vältima peaks stagnatsiooni. Neil päevil on oodata sinu tutvusringkonna uuenemist või mõne tuttava veidrat käitumist.

KAALUD Kipud vaidlema lihtsalt vaidlemise pärast. Targutad ja nämmutad asjade üle, mis niigi selged. Kusjuures sa ei suuda mitte mingit otsust vastu võtta.

SKORPION Suhted nendega, kes on sulle kõige lähedasemad, vajavad järgnevatel päevadel ehk rohkem tähelepanu. Usalduse ja siiruse küsimus võib ootamatult päevakorda tõusta.

AMBUR Nii koostöö kui ka konkurents on nüüd rohkem päevakorral. Suhe partneritega nõuab sinult kindlat seisukohta.

KALJUKITS Peaksid ehk mõnda oma liiga jäika seisukohta veidi korrigeerima. See, mis oli õige näiteks viis aastat tagasi, ei pea seda täna enam olema.

VEEVALAJA Su loovuse kanal on lahti – ole vaid ise mees ja anna tuld! Loovuse alla käib ka seksuaalsus ja magnetiline aura.

KALAD Paned kõiges tähele varjatud märke ja tähendusi. Juhuslik autonumber või isegi maas vedelev paber võib tunduda Suure Sümbolina.

ILM

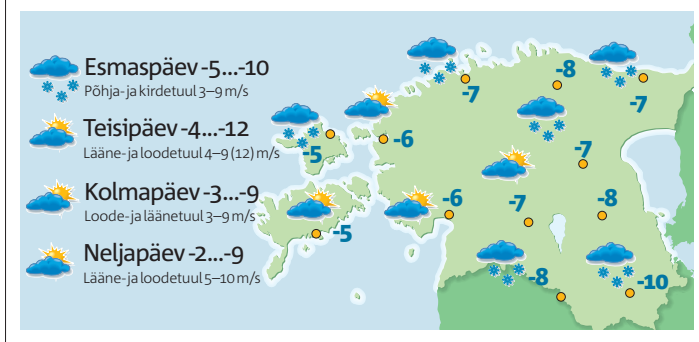

RISTSÕNA

	JUTT, JUTUSTAMINE / 2 x TÄHT	EESTI NÄITEMÄNGU-AGENTUUR / ULUKARPKALA	KIRI ARVUTIKLAHVIL / ALEKSANDER	VANAMEES / MUSTLASLAAGER	ROOG / KORVPALLUR	ULTRA LIGHT / AMETLIKTÕSINE	HELIPLAAT / SOOME EKSPEAMINISTER	LEIDLIK MÕTE / MEHENIMI	JOON, VÕÕT, JUTT / VÄIKE KORTS
APOSTEL									
HE, SHE, ...									
AASTARAAMATUD									
REEDE									
KÕVER MÕÕK									
EITUS									
PAIGUTUS									
HOMOSEKSUALIST									
LINN									
AUTOMARK									
MADU									
ILMNE, VARJAMATU									
MÕÕK									
NAISENIMI									
ARGONAUTIDE JUHT									
HIMUR									
KIRI ARVUTIKLAHVIL									
TIPPTULEMUS									

ERKKI KÕLU PÄEVAANEKDOODID

●● Naine katkestab telefonikõne ja pöördub oma mehe poole, kes silmaotsaski ämma ei salli:

„Tead, kallis, mu ema puumajake põles maha ja nüüd tuleb ta meie juurde elama."

Mees haarab läppari, avab kinnisvaraportaali ja karjub naisele:

„Ärgu hakaku isegi siiapoole sõitma, ma juba ostsin talle korraliku maja!"

Naine läheb teise tuppa ja ütleb telefoni:

„Tead, ema, sul oli ikkagi õigus..."

●● Ühes Moskva kinos jookseb „Kääbik". Enne seanssi käib teenindaja iga külastaja juures ja küsib:

„Kas stereoprillid ostate?"

„Jah," vastab kinokülastaja.

„Kas soovite 0,5-seid, 0,7-seid või liitriseid?"

●● Naine helistab arvutiabisse:

„Kuidas te julgete?! Miks te kogu mu arvuti mälu pornograafiat täis toppisite?"

„Meie toppisime?" imestab teenindaja. „Vabandage, aga kuidas nii?"

„Ma ostsin teilt kaks kuud tagasi arvuti. Ja kõvakettale ilmub kogu aeg pornograafia. Ma rääkisin oma pojaga ja tema ütles, et see on teie töö!"

„Proua... Rääkige temaga veel kord."

Taristu
OTT VALLIK

Dilbert
SCOTT ADAMS

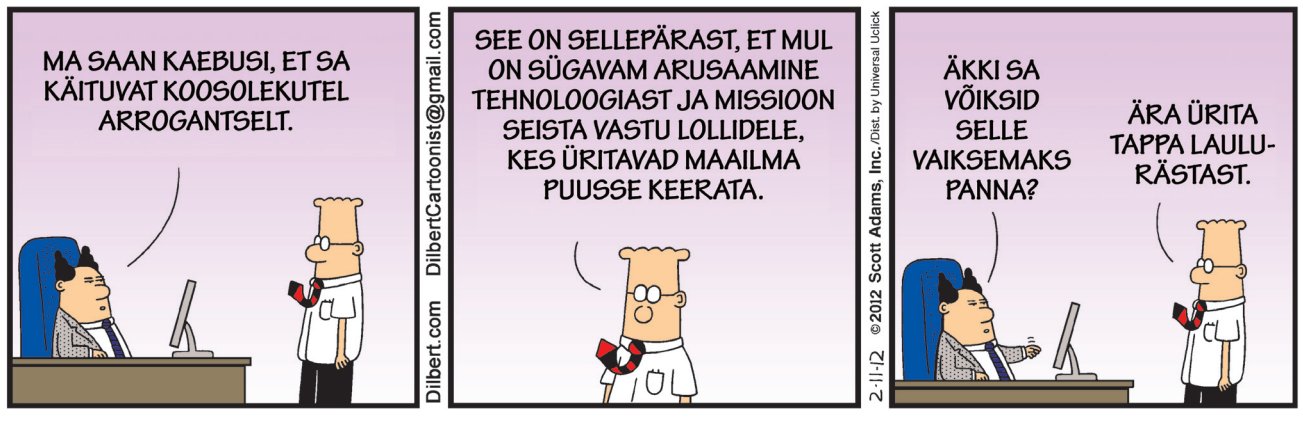

SUDOKU
Pappocom

Lahendused ja vihjed: www.sudoku.com

	6					5		
			2		6		3	9
		8	7					
3			6	7				
8		6				7		2
				1	5			3
					7	6		
7	9		1		3			
		5					9	

SUDOKU reeglid

●● Täida tühjad kohad numbritega 1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esinema igas 9 veerus, igas 9 reas, igas 3 x 3 ruudus. Igas reas, igas veerus ja igas 3 x 3 ruudus võib iga number esineda vaid ühel korral.

Eelmise mängu lahendus:

7	5	1	6	3	4	2	8	9
8	2	9	5	7	1	3	6	4
3	6	4	2	8	9	7	1	5
2	9	8	3	5	6	1	4	7
1	3	5	7	4	8	9	2	6
4	7	6	1	9	2	5	3	8
9	8	2	4	1	7	6	5	3
5	1	7	8	6	3	4	9	2
6	4	3	9	2	5	8	7	1

Sudoku EPL-i veebiväljaandes
Mängi: www.epl.ee/sudoku

Loodus

Kristel Vilbaste
loodusenaine@hot.ee

LÜHIDALT

Härmanõeltes oksad on tardunud, nii nagu on tardunud kogu põhjamaine loodus. Lind ei lenda ja loom ei liigu. Pakasepügalad külmutavad kogu elu.

TSITAAT

**Päikese paistel
langeb purikaist tilku
varjud nondelgi.
*Peep Ilmet***

SOOVITUS

Kui arutasime portaali looduskalender.ee eestvedaja Gennadi Skromnoviga, milline on üks tõeline rahvaallikas, siis leidis ta, et selline, mille serval on kruus või kann toki otsas.

Oleks vahva, kui saaksime kõikide meie joogiallikate juurde ühesuguse kujundusega tassid. See oleks märgiks: „Joo siit, ja sa oled terve!"

NÄDALA NELI ILMAMÄRKI

**Varblane, varbad sulgedes,
jääseelikus Soomaa puud,
punased virmalised
ja miinus 30 kraadi.**

MAATOHTER

Linasuits haavale

Veel sadakond aastat tagasi oli tavaline sügavate torkehaavade suitsutamine linaga. See traditsioon hääbus aga tasapisi 1930. aastatel. Mu ema rääkis loo, kuidas ta kukkus lapsena varakevadel karjamaalt lepavõsa raiumisel tüüka otsa ja ta viidi koju vanaema juurde, kes võttis kapist puhta valge linatüki, keeras selle rulli ja pani hõõguma. Suitsevat kangarulli hoiti tükk aega haava lähedal ja põlv paranes.

Linasuitsu kasutamist on mainitud paljudes vanemates ülestähendustes. Kindlasti peaks see linatükk olema ilma sünteetiliste lisanditeta ja pestud looduslike vahenditega. Aga kui haav on ikka väga sügav, tasuks tänapäeval seda ikka ka tohtrile näidata. Kuid hädajuhtumitel on muistsest ravitsemisest ikka abi.

-1- Ronkasid märkame üha sagedamini paarikaupa – mänguaeg on algamas. -2- Hobused müravad. Karge pakasega on see hea võimalus sooja saada. -3- Lind ei lenda ja loom ei liigu: kitsekari lamab puhkehetkel lumes. -4- Õhuvoolumustrid korstna juures.

Jaanuari kolmas nädal: külmavappeis maa

Fotod: Arne Ader (loodusemees.ee)

Pühapäeva ööl hiilis pakane Eestimaa südamesse ja kella viie ajal näitas Reola ilmajaama termomeeter miinus 32,6 kraadi. Külmakantsideks on veel Võrtsjärve kagunurk ning Pihkva järve idakallas ja Peipsi loodenukk Jõgevani välja. Mujal on nende paikadega võrreldes suisa soe, saartel võib koguni 20 kraadi soojem olla.

Keskeestlased peavad igal juhul põialt hoidma, et jaanuari alguse sulas puudel ja põõsastel pungad ei pakatanud ja pakasekraadid avali pungasoomuse vahedest õrna helerohelise võrsekoeni ei jõudnud. Suurem osa madalamatest taimedest on aga praegu õnnelikult paksu lumeteki all, vahepeal soojenenud maasüda lisaks soojendamas.

Nii külm on siin Tartu kandis küll, et inimene oma nina vabatahtlikult välja ei pista. Linnudki tulevad toidumajja alles keskpäevaks. Varblane, kes rasvapallist seemneid välja hakib, surub varbad sügavale sulgede sisse ja näeb välja nagu armas sulepall, jalgu pole küünevõrragi väljas.

Loodus on end ehtinud kaunite härmanõeltega. Niiskust õhus jagub ja see jäätub okstele või õueskõndija juustele. Isegi rebase vurrukoon on valgelt härmas, kitseemanda ripsmekarvad moodsas valges meigis.

Soomaa puudel on seljas säravad jääseelikud. Vahepealne viies aastaaeg pani soode maa ja veed voolama ning üleujutus kergitas vee praegusest poolteist meetrit kõrgemaks. Umbes nii kõrgel on Soomaa mehe Aivar Ruukeli sõnul jääseelikud Riisa kandis.

Mujal on jõgede jääkaas veel terve ja kindlasti leiab ka põnevaid jääaluseid koopaid, kuhu pugeda ning end kui jäälossi valitseja tunda.

On põnevaid jääkoopaid, kuhu pugeda ja siis end jäälossi valitsejana tunda.

Roosad virmalised

Nädalalõpp tõi mitmeid põnevaid ilmastikunähtusi: küll kumas kuu ümber halo, küll olid lennukite sabades ufolaadsed jutid. Kes suutis külma trotsida, nägi ka kauneid virmalisi. Loodusfotograaf Jaak Sarv sai pildile eriti kaunid roosad virmalisesambad.

Enamik inimesi siiski välja ei tikkunud, aga nendegi silma rõõmustas pakases särav lumi, iga helves kui meistriteos. Seesama lumi kriuksus ja kriunus saapa all valjemalt kui muidu. Pakasehäälte kollektsioon oli aga täielik, kui kohati raksatas aiateivas või seinalaud – pakane paukus!

Jaanuari teine pool on see aeg, kui rasvatihased sitsikleiti hõiskama hakkavad. Ma väga loodan, et kui sel nädalal pakane leeveneb, siis see ka minu kõrvu kostab. Tartu loodusmaja õpetaja Aire Orula kuulis üht eriti läbematut rasvatihast Tartus Miina Härma kooli õuel hommikul kell kaheksa laulmas juba kaks nädalat tagasi. Looduskalender.ee kaameraid jälgiv Gennadi Skromnov ütles, et Otepää linnumaja kaamera ees lasi nädal tagasi üks kollakõht paar värsirida, kui päike korraks pilve vahelt välja puges. Loomaarmastaja Kaja Kübar rääkis, et ka rongad hakkavad igal päiksehetkel üheskoos rõõmsalt kronksuma.

Rongad teevad paaris mängulaulu ka talvise merikotkakaamera ees, kuhu on neid kogunenud suur hulk. Kotkad ise kadusid Gennadi Skromnovi sõnul viimasel nädalal kuhugi ära: „Seni oli kaamera ees pidevalt 12 merikotkast, praegu on vaid üks kohevas karvas rebane. Aga praegu käivad siin ka maaehk kaljukotkad. Rebased on nüüd ka paaris ja väljadelgi võib nüüd näha hooletuid rebaseid, kes paarilise otsimisega ametis."

Hülgekaameral on päikesepuudusel taas patareid tühjad, nädal tagasi sai sealt veel näha rannas lebavat suurt hüljest. Aga loota on päikest ning küllap siis tuleb ka põnevaid uudiseid hülgesaarelt. Igatahes on jää hakanud saarte lähedal ringi ujuma.

LEHT + DVD
ISSN 1406-0779
9 771406 077002

Eesti Päevaleht

© Kõik Eesti Päevalehes avaldatud artiklid, fotod ja illustratsioonid on autoriõigusega kaitstud teosed, mille kasutuse reeglid on sätestatud autoriõiguse seaduses. Rõhutame, et nende reprodutseerimine ja levitamine ilma AS-i Eesti Ajalehed kirjaliku nõusolekuta on keelatud. Toimetusel on õigus kaastöid nende selguse huvides toimetada ja lühendada. / Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. / Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee, või tel 646 3363

Peatoimetaja: Urmo Soonvald, 680 4400
Toimetus: Narva mnt 13, 10151 Tallinn, 680 4400, faks 680 4401, e-post mail@epl.ee **Eesti uudised** 680 4400, **kohalikud uudised** 322 3487, **välisuudised** 680 4455, **Ärileht** 680 4400, **arvamus** 680 4450, **kultuur** 680 4470, **sport** 680 4490. **Tellimine** 680 4444, **tellimine välismaale** KE Ajakirjanduse OÜ 641 1753, **reklaam** 680 4500.
EPL Online www.epl.ee Väljaandja: AS Eesti Ajalehed, rg-kood 10004521

LEHT
ISSN 1406-8869
9 771406 886000